

8

XI

2001

**konference
ICEE v Norsku**

UDÁLOSTI

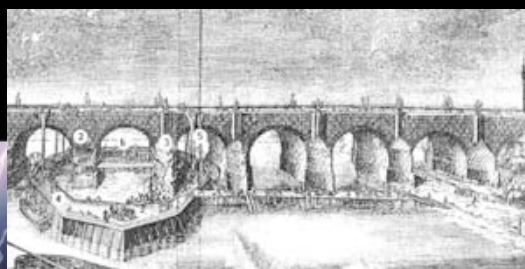
na VUT v Brně

D. HALLIDAY – R. RESNICK – J. WALKER

Fyzika

**pozdání na
prezentaci učebnice**

**Karlův most zkoumají
i brněnští odborníci**

**v areálu FEI VUT v Brně
sídlili Keltové**

Obsah

- 3 SVĚT PO ÚTOKU...**
- 4 SLOVO REKTORA K ZAČÁTKU
AKADEMICKÉHO ROKU 2001/2002**
- 6 REPORTÁŽ PSANÁ Z KONFERENCE**
- 9 PRÁZDNINOVÁ OHLÉDNUTÍ**
- 11 V AREÁLU NĚKDEJŠÍHO KLÁŠTERA SÍDLILI KELTOVÉ**
- 12 KARLŮV MOST ZKOUMAJÍ TAKÉ BRNĚNŠTÍ ODBORNÍCI**
- 14 SOUTĚŽE STUDENTŮ DOKTORSKÝCH
STUDIJNÍCH PROGRAMŮ**
- 15 PROGRAM CZECHINVESTU POMÁHÁ ČESKÝM FIRMÁM**
- 16 MEZINÁRODNÍ KONFERENCE NA FAKULTĚ
PODNIKATELSKÉ VUT V BRNĚ**
- 17 MEZINÁRODNÍ KONFERENCE ABA-2**
- 18 CO NÁM PŘINESLO MINULÉ STOLETÍ?**
- 21 CEVAPO PŘIPRAVUJE KOMPLEXNÍ
PROGRAM INTERNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ**
- 24 KDO JSOU INSTRUKTOŘI BRNO?**
- 26 INFORMACE**
- 30 VOX IUVENALIS VUT V BRNĚ
V AKADEMICKÉM ROCE 2001/2002**

Svět po útoku...

JOSEF JANČÁŘ, prorektor VUT v Brně pro tvůrčí činnost

Byl jsem právě na odletu z Buffala, když se to seběhlo. Takže jsem neodletěl nikam. Pronajal jsem si tedy auto a jel 700 kilometrů domů, protože dcera byla u známých a musel jsem ji vyzvednout. Do New Yorku je odtud asi 130 kilometrů a Washington je ještě dalších 180 kilometrů za New Yorkem. Je tu ale všude rušno a velmi zvláštní atmosféra připomíná tu v listopadu 1989 nebo po povodních v roce 1998. Poslední odhad je jedenáct tisíc mrtvých, ale jestli zbytky z nich vůbec kdy oddělí od trosek WTC? Dovedete si představit hromadu sutin velkou jako dva paneláky na sobě? A to je ještě deset podzemních pater zasypáno. (13. září 2001)

PETR DUB, prorektor VUT v Brně pro vzdělávací činnost

Je to trochu jako z filmu z Hollywoodu. Ráno pustíte televizi a CNN má titulek America under attack, Pentagon collapsed... Máme odlétat v sobotu, to by měl být asi letecký provoz obnoven, ale jak to bude s letovým řádem – těžko říci. Zvýší prohlídky, takže i to vše prodlouží. Ostatně, dosud byli na letištích při kontrolách velmi benevolentní. Otázka, která se zde klade: najít rovnováhu mezi svobodou a bezpečností. (13. září 2001)

JIŘÍ ŠILHAN, absolvent FSI VUT v Brně

Jak obrovská je to tragédie, tak obrovská je síla těchto lidí se sjednotit. I když se pracuje neustále dál, všichni žijí tím, co se stalo, a jsou neustále připraveni udělat vše pro SVOU zemi. Všude jsou vidět trikolory, na dveřích a na autech vlajky. Lehce s nadsázkou z toho ční pocit, jako když naši hokejisti hrají o zlato... Je zajímavé poznat zemi a lidi v jejich snad největší katastrofě. (16. září 2001)

SOŇA HERMANOVÁ, FCH VUT v Brně

Vyšším duchovním poznáním vyspělé lidské společnosti je úcta a ochrana života. Jak však můžeme muslimského fanatika přesvědčit, že promyšlená vražda člověka, byť Američana, není v žádném případě vstupenkou do nebe ? (25. září 2001)

Kamila Kočí, FCH VUT v Brně

Přestávám rozumět světu. Před zraky televizních diváků celého světa se změní silueta New Yorku, v troskách zemře šest tisíc lidí a zpočátku to vypadá, že jich musí být mnohem víc. CNN to přenáší živě. Tak, jako přenášela válku v Perském zálivu, tak jako přenášela útoky na Jugoslávii. V první chvíli, asi jako mnozí, jsem se bála, že je to jen strašný začátek něčeho mnohem strašnějšího. To, jakého účinku teroristé dosáhli tak běžnými prostředky, bylo šokující! Jednoznačně se jedná o naprostou přeměnu charakteru teroristických útoků – od malých a nepříliš promyšlených atentátů k akci tohoto typu plánovanou početnými týmy několik let. (25. září 2001)

Hynek Heřmanský, externí profesor pro budoucí FIT VUT v Brně

Lidé by si měli uvědomit, že napadené nejsou jen Spojené Státy, ale každý, kdo nemá vousy a šaty správné délky. Není kam se schovat. Osobně myslím, že tradiční válka není v tomto případě správné řešení, ale válka to už svým způsobem je a je světová, ať se nám to líbí, nebo ne. Jak se to vyvine dál, to se uvidí. Bylo by dobře zachovat chladnou hlavu a uvědomit si, že válka je asi přesně to, čeho teroristé chtějí dosáhnout. Jestli se to podaří, to uvidíme. Je fakt, že USA je najednou poprvé v historii přímo napadnutelné. A to je novinka, která samozřejmě poznamenává všechno. (26. září 2001)

Slovo rektora k začátku akademického roku 2001/2002

**Vážené kolegyně, vážení kolegové,
milé studentky a milí studenti,**

otevírají se před námi brány nového akademického roku 2001/2002 – roku, který ač není výjimečný tvarem letopočtu, se stal výjimečným tragickou událostí, teroristickým útokem v USA, při němž zahynuly tisíce nevinných lidí. To nás vede k úvahám o obecných lidských hodnotách. Znovu si uvědomujeme, že svoboda a demokracie jsou základy, které umožňují všestranný rozvoj člověka i naplnění jeho přání a tužeb, o které je nutné každodenně usilovat a které je zapotřebí bránit.

Vzhledem k tomu, že k 1. 1. 2001 vznikla samostatná Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, kam přešla naše dřívější Fakulta technologická a Fakulta managementu a ekonomiky, stali jsme se po mnoha letech opět čistě brněnskou vysokou školou, lépe řečeno vysokou školou se sídlem v Brně, protože dosah VUT v Brně je celostátní. Ukazuje se, že dislokace školy v jednom místě napomáhá její integraci, o čemž mj. svědčí dobrý rozjezd Centra sportovních aktivit, které zajišťuje tělesnou výchovu i sportovní aktivity pro studenty všech fakult i rekreační sport pro zaměstnance. Budeme usilovat ve spolupráci s fakultami o stejnou filozofii i formu výuky na celém VUT v Brně, což by vedlo ke značnému organizačnímu zjednodušení. Nové možnosti centra dokumentuje i ta skutečnost, že se stalo hlavním organizátorem Českých akademických her 2002, které proběhnou ve dnech 5.–12. 5. 2002 v Brně a které navazují na dlouholetou tradici československých univerziád. První kroky má za sebou i Centrum vzdělávání a poradenství, které hodlá podstatně rozšířit svoje působení o nové kurzy celoživotního vzdělávání v široké nabídce, jež respektuje komplexní profil naší školy. Dále se budeme muset společně zamyslet, jak využít legislativních možností, které nám dává novela vysokoškolského zákona v oblasti celoživotního vzdělávání za úplatu v akreditovaných studijních programech.

Vysoké školy bývají mnohdy chápány v očích veřejnosti jako instituce spíše konzervativní, které nerady přistupují ke změnám. Do jisté míry to souvisí s tím, že většina finančních prostředků zajišťujících chod školy pochází ze státního rozpočtu prostřednictvím MŠMT a jejich výše je určována na základě většinou kvantitativních parametrů, jako je např. počet studentů.

Jsem přesvědčen, že moderní vysoká škola, která je významnou vzdělávací, vědecko-výzkumnou, ale také společenskou a kulturní institucí, musí patřičným způsobem reagovat na potřeby společnosti, sledovat vývoj perspektivních vědních oborů, který do určité míry může potřeby společnosti ovlivňovat. Je zřejmé, že v budoucnosti bude muset naše škola spoléhat více na jiné zdroje, než je rozpočet MŠMT. Do této kategorie patří grantové prostředky nejrůznějšího charakteru, nadační prostředky, přímá spolupráce s průmyslovými podniky i dalšími institucemi, ale i dobře připravené a žádané kurzy celoživotního vzdělávání. Škola musí trvale vzbuzovat zájem mladé generace o studium nabídkou nově koncipovaných kvalitních studijních programů. Pokud je navíc zájem ze strany odběratelů, tj. nejrůznějších

společností a institucí, o absolventy, můžeme navíc počítat se zajímavým synergickým efektem. Z tohoto pohledu považuji za velice důležitý připravovaný vznik nové fakulty informačních technologií, která by měla přijít na svět k 1. 1. 2002, pokud získáme souhlas Akreditační komise ČR. Úzkou spoluprací při realizaci studijních programů i v oblasti vědecko-výzkumné přislíbily významné mezinárodní firmy, které zřídily pobočky v Brně, jako je IBM či Siemens Austria. Velice si cením všeobecné podpory na VUT v Brně, která tento krok provázela. Věřím, že nová fakulta pozitivně ovlivní i ostatní fakulty VUT v Brně ve smyslu širšího využívání informačních technologií v mnoha oborech, které se na naší škole pěstují. Vznik FIT můžeme považovat za náš příspěvek k rozvoji společnosti, která si přisvojuje přívlastek technologická.

Prvním krokem k připravované modernizaci stávajících datábázových systémů bude zavedení nového systému BRUTIS pro evidenci všech vědecko-výzkumných aktivit na škole na základě údajů vkládaných průběžně každým řešítelem či autorem. Měl by posloužit mj. k veškerému výkaznictví vzhledem k nejrůznějším subjektům, a tedy i ke snížení administrativní zátěže fakult v této oblasti. Plné zprovoznění bude vyžadovat trpělivost i spolupráci všech zúčastněných, o kterou bych vás, milé kolegyně a milí kolegové, chtěl touto cestou požádat.

Trvalé úsilí je zapotřebí věnovat vědecko-výzkumné činnosti nebo z obecnějšího pohledu tvůrčím aktivitám. Právě výkonnost naší školy v této oblasti, vyjádřená získanými domácími a zahraničními grantovými projekty, dává VUT v Brně pečeť kvality. Značná část unikátního experimentálního i výpočtového vybavení naší školy je získávána právě z těchto zdrojů. Věřím, že svoji dobrou pověst potvrdíme i v tomto roce.

Patříčná pozornost bude nadále věnována snížení dislokační rozptýlenosti naší školy, která nás stále tíží. V příštím kalendářním roce počítáme se zahájením výstavby integrovaného objektu FP a FEI v areálu PPV, který zahrne i rekonstrukci nepoužitelné budovy menzy. Mezi výhody patří blízkost Technologického parku, která, věřím, rovněž podpoří spolupráci. Získané nové prostory umožní v návaznosti i potřebný rozvoj FIT v areálu v ulici Božetěchově a následně i opuštění areálu v ulici Údolní.

Při rychlém každodenním běhu a snaze o trvalý a pokud možno nekomplikovaný rozvoj naší školy je dobré si připomenout okamžiky, které můžeme považovat za mezníky jejího rozvoje.

V nastávajícím akademickém roce si připomeneme desáté výročí znovuoobnovení naší FCH, což značně přispělo ke komplexnímu charakteru naší školy. V průběhu deseti let dospěla do podoby s prokazatelnými úspěchy v oblasti vzdělávací i vědecko-výzkumné, kde patří v rámci VUT v Brně k těm nejlepším. Jsem rád, že mohu fakultě a tím i celému VUT v Brně k takovému vývoji gratulovat.

Ač jsem celkově optimisticky laděný člověk, můžeme očekávat, že nás čeká nelehký rok. Svědčí o tom i probíhající obtížná jednání alespoň o minimální navýšení rozpočtu MŠMT pro VŠ odpovídající zvýšenému počtu studentů. Požadavkem doby se stává co možná nejehospodárnější využívání prostředků, které máme k dispozici, snižování nákladů vhodnou a rozumnou integrací činnosti i získávání finančních prostředků z dalších zdrojů. Zamysleme se společně nad těmito možnostmi, těším se na vaše nápady a jsem kdykoliv připraven k diskusi. A na závěr: jelikož právě zahajujeme akademický rok, přeji všem pedagogům bystré, nadané, cílevědomé a pracovité studenty a studentům zapálené a fundované učitele a všem pak radost nad získanými poznatky a novými unikátními nápady. Využijme všech předností, které má akademická univerzitní půda jako místo, kde spolu žijí a pracují učitelé a studenti.

(Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc.)

SUMMARY:

Professor Jan Vrbka, Rector of BUT, uses the opportunity of opening the new academic year to reflect on the tragic event, the terrorist attack in the USA where thousands of innocent people died. This provokes our thoughts about general human values. „We have again been reminded that freedom and democracy are the basic values that make possible the free development of man and the fulfilment of human aspirations and desires and that these values must be strived for in our daily lives and defended.“ said Professor Vrbka in his reflection.

Reportáž psaná z konference

Ve dnech 4.–8. srpna 2001 se v Oslu konala již sedmá mezinárodní konference inženýrského vzdělávání ICEE (International Conference on Engineering Education). V indexu účastníků bylo na 600 účastníků z mnoha desítek zemí světa a všech kontinentů.

Před dvěma roky byla tato konference pořádána na VŠB TU v Ostravě, v minulém roce byl hostitelem Taiwan. ICEE patří mezi největší konference o inženýrském vzdělávání na světě a nejvýznamnějším organizačním partnerem jsou univerzity USA. Zástupci většiny českých technických vysokých škol se účastní této konference pravidelně. Zvláště aktivní je VŠB TU v Ostravě, jejíž vysocí akademičtí funkcionáři (rektor Prof. Roubíček a prorektor Prof. Polák) jsou členy výborů konference.

Ostravská technická univerzita zorganizovala autokarový zájezd do Osla a spojila účast jeho členů na konferenci s poznávací cestou po přírodních i historických památkách Norska. Mezi jeho účastníky byl i náměstek ministra MŠMT pro vysoké školy Doc. Průša, rektori ZČU Prof. Vostracký a Hradecké univerzity Prof. Cyrus, prorektor Univerzity v Pardubicích Doc. Málek a ředitelka CSVŠ Ing. Šebková.

První dva dny únavné cesty skončily v „olympijské vesnici“ v Lilehammeru, kde účastníci strávili první noc v ubytovacích olympioniků. Po dvou dnech cesty norskými údolími, horami a fjordy dorazil zájezd do Osla, kde se v sobotu 4. 8. 2001 konal třístranný americko-česko-polský seminář o budoucí spolupráci vysokých škol ve vzdělávání a výzkumu.

Předkonferenční seminář

Programem semináře bylo vystoupení jednotlivých zástupců zúčastněných vysokých škol. Až na výjimky bylo vystoupení stručnou prezentací struktury, studijních a výzkumných programů jednotlivých škol. Z řady deskriptivních vystoupení se vymykal příspěvek rektora ZČU Prof. Vostrackého, který se zabýval základy, strukturou a posláním inženýrského vzdělávání. Mezi tři pilíře trojice formující technické vzdělání zařadil znalosti, tvořivost a lidské (sociální) aspekty. Lze vysoce ocenit takový pohled v prostředí našich technických škol, které tradičně tyto tři složky realizují ve svých studijních programech s řádovým odstupem zleva doprava. Na této konferenci to byl první, ale nikoli poslední signál vážného upozornění na potřebu zvýšené pozornosti těm součástem vysokoškolského vzdělávání, které se nezaměřují na bezprostřední tradiční reprodukci předávaných znalostí a vědomostí. Příspěvek reprezentující VUT v Brně byl zaměřen na návrh nového bakalářského studijního

Účastníci konference: (zleva) prorektor ČVUT Prof. Ing. Vladimír Stejskal, CSc., rektor Univerzity v Hradci Králové Prof. Ing. Pavel Cyrus, CSc., prorektor Univerzity v Hradci Králové Doc. RNDr. PhDr. Antonín Slabý, CSc., prorektor Univerzity v Pardubicích Prof. RNDr. Jiří Málek, DrSc., prorektor ČVUT Prof. Ing. Václav Havlíček, CSc.

programu „Informační technologie“ pro připravovanou Fakultu informačních technologií. Vzbudil kuloárové dotazy i žádosti o zaslání elektronické podoby prezentace na dvě americké univerzity (příspěvky předkonferenčního semináře nebyly publikovány).

Paralelní sekce konference

Vlastní konference probíhala v Radison SAS Scandinavia Hotelu. Luxusní prostředí mezinárodního hotelu vytvořilo prostředí jak pro plenární zasedání, tak pro průběh až osmi souběžných sekcí. Jakkoli má špičkový hotel pro účastníky řadu výhod (možnost bytí nákladného ubytování a snadno dostupného kvalitního stravování), sevěné řady lavic bez psací desky mají daleko od pracovního prostředí posluchárny nebo učebny a pasivní poslech méně atraktivních příspěvků bez možnosti snadně pořizovaných poznámek hravě přecházel do hlubokého útlumu. Nelze než konstatovat, oč zajímavější a pracovníjší prostředí

skýtají posluchárny a učebny dobře vybavené pořádající univerzity!

Celkový profil konference je dobře srozumitelný z názvů jednotlivých sekcí:

- Laboratoře vybavené multimédií
- Nano-inženýrství
- Psaní a komunikace jako součást kurikula
- Globální pohledy na inženýrské vzdělávání
- Inženýrské vzdělávání
- Spolupráce univerzit s průmyslem
- Problematika kurikul
- Zkoušení
- Multimediální aplikace
- Případové studie mezinárodní spolupráce
- Návrh projektů
- Tvořivost
- Panel: Problémy v inženýrském vzdělávání jsou na celém světě stejné
- Společenství (koalice) inženýrského vzdělávání
- Mezinárodní partnerství pro sdílení technologických prostředků pro kurikulum a výuku
- Použití technologií v inženýrském vzdělávání
- Problémy prvních ročníků
- Mezinárodní akreditace
- Distanční vzdělávání
- Týmová práce
- Výukové styly
- Výuka s použitím webu
- Zkušenosti s vysokoškolským vzděláním jako součástí zaměstnání
- Mezinárodní partnerství pro mobilitu studentů
- Spolupráce ve výzkumu
- Boloňská deklarace
- Vývoj inženýrského vzdělání směrem k průmyslu
- Etika
- Křehké materiály
- Další vzdělávání vysokoškolských učitelů
- Zdokonalování vyučovacích metod

Většinu času paralelních sekcí jsem strávil v sekcích pro tvorbu kurikul. Protože je tato problematika při tvorbě studijního programu IT i návrhu nové fakulty FIT stále aktuální, neskýtala většina prezentací překvapení ani mimořádně inspirující podněty. V rozpravě se potvrdilo, že snaha o dokonale postavené kurikulum, bez systematické péče o sbor kvalitních vyučujících, mezi nimiž nesmí chybět výrazné osobnosti, se mine svým účinkem. Tvorba kurikula a odborný i vzdělávací růst vysokoškolských učitelů spolu s intenzivní snahou o získání špičkových odborníků a osobností z praxe – to vše tvoří nedělitelnou jednotu.

Z další nabídky zaujaly především sekce o zkoušení, Boloňské dohodě, etice a o mezinárodní akreditaci, kde se představily americká akreditační asociace ABET a britská inženýrská asociace IEE. Zdá se, že snaha o získání podobné akreditace má nezanedbatelný smysl spíše z marketingových důvodů než pro zvýšení obecně akademických parametrů školy a trendy europeanizace akreditačních procesů převáží nad dosavadní prestiží vybraných asociací.

Plenární referáty

Velmi zajímavá a přínosná byla některá plenární vystoupení. V příspěvku skupiny autorů z norské technologické firmy DNV (cca 6000 zaměstnanců) „*Which key characteristics of graduates will a technology company look for*“ byly velmi přehledně shrnuty požadavky na znalosti a dovednosti (knowledge and skills), ale také na postoje a chování (attitude and behaviour) absolventů. Roli odborných a osobnostních složek vyjadřuje vztah snažící se kvalifikovat hodnotu kompetence vzorcem

$$\text{competence} = (\text{knowledge} + \text{skills}) (\text{attitude} + \text{behaviour})$$

V této rovnici představuje „*knowledge*“ část základu vyjadřující profesní porozumění disciplíny (technické, manažerské, administrativní). „*Skills*“ představují tu část základu, která vyjadřuje praktickou stránku základu. Tyto „*dovednosti*“ se získávají především praxí a v kurzech, které mají spíše „*výcvikový*“ učební cíl. I ty mají ve vysokoškolském kurikulu své nezastupitelné postavení.

Postoje a chování jsou úzce vázány na osobnost absolventa. Jejich úroveň je mnohem stálější v čase a DNV jako zaměstnavatel hledá uchazeče s požadovaným chováním, které umocňuje jeho profesní základ.

Z rovnice vyplývá marnost cizelování kurikul i znalostí studentů tam, kde se nerozvíjí osobnostní profil budoucího inženýra. Vystihuje to i slogan firmy vyjádřený jako „*Hire for attitude, improve the knowledge and skills*“.

Další perlou mezi příspěvky v plenární sekci byl referát emeritního děkana School of Engineering v Binghamtonu a Viceprezidenta IEEE pro vzdělávací aktivity, Prof. Lyle D. Feisela, s názvem IEEE Education on the Internet. Referát není součástí sborníku a některé informace lze najít na www.ieee.org/pdi. Autor analyzuje vývoj rozšiřování internetu ve světovém měřítku a dospívá k závěru, že jeho vstup na scénu vzdělávání je neodvratný. Mezi současné limitující faktory patří mimo jiné skutečnost, že generace současných vzdělavatelů neakceptovala zatím internet a nebyly vyvinuty účinné metody jeho využití při vzdělávání. Chybí i obchodní a funkční modely vzdělávání po internetu, dostatečná pásmová a servrová kapacita a počáteční náklady na zavedení systému jsou vysoké. Světová organizace IEEE se cítí být kompetentní vůdčí silou v této oblasti a má pro to vytvořeny nejvýznamnější podmínky. Vystoupení Prof. Feisela mělo všechny atributy dokonalosti, jaké lze očekávat od významného vysokoškolského profesora.

Snad z každé kvalitní konference si pozorný účastník přinese některé nové postřehy, které obohatí a ovlivní jeho další práci. Mezi takové postřehy patří třeba dobře formulovaná rada studentům a mladým kolegům, vyjádřená anglickým výrokem „*You never get the second chance for the first impression*“, která nepotřebuje další komentář.

Poslední postřeh je podstatně složitější, zasloužil by si samostatnou analýzu a nepochybně se s ním začneme stále více setkávat. Pojem „knowledge worker – znalostní dělník“ bude pro mnohé značně rozporuplný. Mnozí z nás si nedovedou představit, že by produktem vysokoškolského vzdělání mohl být absolvent klasifikovaný jako „dělník“. Naše postmarxistické cítění oddělující dělnickou třídu od vrstvy té lepší – pracující inteligence – nám v tom brání. Přesto nás o této skutečnosti přesvědčuje řada velkých firem, které hledají své zaměstnance (ne manažery) mezi frekventanty a absolventy terciálního vzdělání.

Zde je asi část odpovědi na nejstručnější definici profilu bakalářského studijního programu. To je ale téma, které přesahuje pokus o reportáž z jedné konference.

Závěr

Na rozdíl od kolegů, kteří se zúčastnili více konferencí ICEE (Rio de Janeiro 1998, Ostrava 1999, Taiwan 2000), mohu porovnávat jen Ostravu a Oslo. Z toho porovnání vychází Ostrava jako řádově lépe organizovaná a akademicky, kulturně i společensky mnohem bohatěji vybavená konference. Ostravské technické univerzitě patří dodatečné uznání za jejich konferenci v r. 1999 i díky za organizaci letošní norské „expedice“, která přivedla do Oslo nejsilnější národní delegaci z České republiky.

Norsko je jednou z nejbohatších a pro turistu jednou z nejdražších zemí Evropy. Jeho bohatství se odvíjí nejen od energetických zdrojů ukrytých v naftě pod hladinou moře a v množství vodních zdrojů, ale také ve skromnosti a poctivosti norské společnosti. Konzumační euforie naší společnosti neodpovídá stupni jejího ekonomického vývoje a za nepoctivost se platí nejen přímými ztrátami, ale také cenou mechanismů, které se ji snaží potlačit. Investice do dobrých mravů mají sice dlouhodobou, ale velmi cennou návratnost.

SUMMARY:

The seventh consecutive International Conference on Engineering Education (ICEE) was held in Oslo from 4th to 8th August 2001. The conference list included 600 participants from tens of countries from all the continents. Two years ago, this conference was organized by VŠB TU in Ostrava and, last year, the host country was Taiwan. ICEE is one of the largest world conferences on engineering education and US universities are the most significant organization partners. Representatives from most Czech technical universities regularly attend this conference, including BUT Faculty of Electrical Engineering and Computer Science.

Prázdninová ohlédnutí

Prázdniny skončily a tragické události z počátku září jako by zcela přehlušily pěkné zážitky z volných dnů. Ty však přesto, anebo možná právě proto, stojí za připomenutí i nyní. Prázdninová ohlédnutí náleží třem studentům z Fakulty elektrotechniky a informatiky VUT v Brně.

Hory, folk a učení

Letošní léto pro mě bylo především ve znamení zkoušek, těšení se a vydělávání na výlet do Indie. Chtěli jsme letět na konci léta a naším cílem mělo být především nejvyšší pohoří světa Himaláj.

Hned po relativně úspěšném dokončení všech předmětů a jejich zkoušek jsme vyrazili na přechod Kamnických Alp. Je to v podstatě malé pohoří na severu Slovinska, má podobný charakter jako Julské Alpy, jezdí sem ale výrazně méně turistů a ochránáři tu nejsou tak přísní. I přes mlhu a déšť na začátku nám nakonec počasí přálo.

Brigáda byla letos o něco delší, přímo z ní jsem se přesunul na festival „Žalmanův Folkový Kyjov“, kde jsem pomáhal jako pořadatel-fotograf. Díky této funkci jsem mohl vnímat krásnou atmosféru tohoto festivalu jak v hledišti, tak i v zákulisí.

Po rychlém přebalení batohu jsem pak odjel spolu s dalšími třemi přáteli opět do hor, tentokrát rumunských. Tři týdny jsme si užívali krás hor Rodna, Suhard a Calimani, obrovské pohostinnosti vesničanů a bačů, památek a života rumunských měst i hojnosti a čilosti maďarských komárů.

Souborná zkouška se nevyhnula ani mně. Další týden tak padl na přípravu a samotnou (naštěstí nakonec zdárně zvládnutou) zkoušku.

Na větší akce už kvůli písemnému a ústnímu termínu státnice z němčiny nezbyl čas a odlet do Indie je kvůli současněmu přerušení vydávání víz indickou ambasádou nepravděpodobný. Takže dobrá zpráva: Prázdniny jsou u konce, hurá nad skripta!

Ondřej Podškubka (FEI)

Prázdniny

Prázdniny jsou od toho, aby si člověk odpočinul od školy, od učení, odreagoval se a psychicky se připravil na další školní rok. Jenže já, stejně jako většina studentů, trpím nedostatkem peněz, a proto moje prázdniny začaly tím, že jsem se všemožně pokoušela najít nějakou práci. Protože u nás doma v Oslavičce

na Třebíčsku bohužel není zdaleka tak široká nabídka brigád jako v Brně, byl to velký problém. Proto jsem byla vděčná, když jsme se sestrou mohly jít asi na čtrnáct dní pracovat do zámeckého parku. Byla to namáhavá práce, při níž jsem s povděkem vzpomínala na dny, které jsem trávila ve škole. Když jsme téměř vyřízené konečně skončily s pevným odhodláním studovat ještě nejméně deset let, byl už konec července. Teď jsem si mohla začít užívat prázdnin. S kamarády jsme si naplánovali, že v polovině srpna vyrazíme společně stanovat někam k vodě. Zvítězil Vranov, bohužel jsme tam mohli být jen čtyři dny. Všichni jsme se moc těšili, balili věci, stany a plnou krosnu konzerv, abychom neumřeli hladu. Konečně přišel den D. Cesta proběhla skoro bez problémů, pokud vynechám asi šestikilometrovou pěší túru „s plnou polní“. V kempu jsme postavili stany a celé čtyři dny jsme si užívali nádherného počasí, čisté vody a spousty legrace. Ani jsme se nevzpamatovali a už jsme zase balili a jeli domů. Tenhle zkrácený týden byl nejlepší z celých prázdnin a budu na něj ještě dlouho vzpomínat. Zbytek prázdnin jsme strávili u vody, koupali jsme se a opalovali. Jenže sluníčko nesvítilo dlouho, přišly deštivé dny a s nimi jsem si začala uvědomovat přicházející podzim a školu. Prázdniny pomalu, ale jistě skončily.

Markéta Vaňková (FEI)

Polární výprava na Mrchovák

Moje prázdninové putování začalo hned po poslední zkoušce. Ani jsem nečekal na výsledek a vyrazil k domovu do jižních Čech. Po zkouškovém období plném strachu a obav přišla zasloužená rekreace. Kamarád mi nabídl jízdu kamionem porodném kraji. Taková příležitost se neodmítá. Když se ocitnete na silnici se čtyři sta šedesáti koňmi pod kapotou, cítíte se jako páni silnic. Není divu. S nadhledem bezpečně sledujete dění na silnici a neohroženě uháníte do dále. No řekněte, co může být lepšího? Snad jen dozvědět se zprávu o úspěšně složené zkoušce. A prázdniny můžou začít!

Ve Skočicích, malé vesničce nedaleko rybářského města Vodňany, probíhá letní dětský tábor, kterého se každoročně

Účastníci VIII. ročníku „Polární výpravy na Mrchovák“.

účastním jako vedoucí. Spolu s ostatními dospěláky, kteří se cítí být ještě dětmi, se staráme o šedesát dětí v rozmezí od pěti do třinácti let. Samozřejmostí je, že se obejdeme bez elektřiny, ohříváme vodu v kotlích, myjeme se ve vlastnoručně vyrobených sprchách, vaříme na plátových kamnech, zkrátka vystačíme si bez moderních vymožeností civilizovaného světa. Za to nás čeká čtrnáctidenní klídek bez mobilu, televize, mikrovlnky a počítače. Svěřené ratolesti, které zprvu vůbec neznáme, pokládáme během pár dnů za svoje vlastní. Náročné dny plné her a legrace obvykle skončí spánkem pod širákem. A když nevyjde počasí, zalezeme do indiánského tee-pee. Nejtěžším okamžikem je loučení, kdy i ti největší tvrďasové utrousí nějakou tu slzu. Ale život běží dál a nezbyvá nic jiného než se těšit napříště.

Tábor sice skončil, ale nechce se mi odloučit od dobré party. Kdo by nebyl rád mezi lidmi, kteří se nedokážou mračit a veselá nálada jim kouká přímo z očí. Naše motto zní: „Humor je kořením života, nekořeněný život není k jídlu.“ Jsme stále v kontaktu, a když někdo dostane nápad jakkoliv se sejít, zalarmuje ostatní. A tak se scházíme na různých oslavách, tancovačkách, country bálech, vandrech a jiných akcích.

Právě jednou takovou akcí s notnou dávkou recese je „Polární výprava na Mrchovák“, která se každoročně koná v polovině prázdnin v městečku Protivín přesně o posvícení. Hrstka nadšenců, inspirovaná divadelním kusem Járy da Cimrmana, se v letních parnech navleče do zimního oblečení a v beranicích, rukavicích, šálách a huňatých kabátech vyrazí do rušných pouťových ulic. Výprava prochází celým městem před zraky místních lehce oděných obyvatel a každoročně se pokouší zdolat místní vršek Mrchovák. Letošní již v pořadí osmý pokus byl opět neúspěšný, neboť v cestě ležící řeka Blanice zase nezamrzla. Snad se počasí příště umoudří a výprava konečně dosáhne vítězství.

Radovánky nakonec musely ustoupit studijním povinnostem. Blížil se termín souborné zkoušky, kterou není dobré podceňovat.

Honza Mertl (FEI)

SUMMARY:

The holidays are over and the tragic events in the first half of September seem to have suppressed the nice days of leisure. However, these days are worth remembering in spite of that or perhaps just because of that even today. Holiday reminiscences are presented by three students of the BUT Faculty of Electrical Engineering and Computer Science. They took part in a crossing of the Kamnice Alps in the north of Slovenia and in a peculiar undertaking called „Polar Expedition to Mrchovák“ in South Bohemia.

V areálu někdejšího kláštera sídlili Keltové

Na stavbě nové posluchárny FEI VUT v Brně, v areálu někdejší „kadetky“ v Božetěchově ulici v Králově Poli, se v současné době kromě stavbařů pohybují i archeologové. Ti zde provádějí záchranný archeologický výzkum.

„Při stavebních pracích jsme totiž očekávali narušení významných památek, které je nutno zachránit a zdokumentovat,“ řekl vedoucí výzkumu Mgr. Peter Kováčik z brněnského pracoviště občanského sdružení Archaia, které výzkum zajišťuje. „Lokalita se nachází v areálu někdejšího kartuziánského kláštera Nejsvětější Trojice, který zde roku 1375 založil moravský markrabě Jan Jindřich, mladší bratr císaře Karla IV. Markrabě zde do té doby vlastnil jakési „letní sídlo“ v podobě tvrze s hospodářským dvorem a přilehlými pozemky. Právě markraběcí majetek představoval hospodářskou základnu kláštera při jeho vzniku. Proto

Archeologický výzkum doložil středověké i pravěké osídlení.

Kromě stavbařů se v areálu FEI VUT v Brně pohybují i archeologové.

jsme zde očekávali spíše středověké nálezy,“ dodal Mgr. Peter Kováčik.

Výzkum však kromě středověku doložil v těchto místech i pravěké osídlení, kterému příhodná poloha na mírném svahu nad řekou Ponávkou velice svědčila. „Sídlili zde již nejstarší zemědělci v našich dějinách, reprezentovaní lidem s lineární keramikou (cca 5000 let před Kristem). Dále zde byly odkryty stopy lidských aktivit ze starší doby bronzové (únětická kultura, cca 1800 let před Kristem). Na lokalitě pak těsně před zlomem letopočtu vyrostla ještě keltská osada. Dokládá to kromě jiného nález zahloubené pozdně laténské chaty s ohništěm na podlaže (cca 50 let před Kristem),“ stručně shrnul nové poznatky Mgr. Peter Kováčik.

Výzkum již obsáhl plochu stavby nové posluchárny a nyní bude sledovat hloubení přiléhajících inženýrských sítí a stavebně-zemní úpravy v prostoru východního křídla převorství. Potrvá patrně do konce října, případně do konce prosince letošního roku. Archeologové doufají, že se jim podaří odkrýt ještě další středověké a pravěké archeologické situace, které doplní jejich informace o zdejší historii osídlení.

(Foto archiv ARCHAIA)

For Summary see page 29.

Karlův most zkoumají také brněnští odborníci

Už sedmým rokem pracuje tým odborníků, který se v rámci grantového úkolu zabývá zkoumáním a popisem současného stavu Karlova mostu v souvislosti s jeho uvažovanou rekonstrukcí. Náročnost zadání spojila dohromady znalce z různých vědních oborů a platnými členy týmu jsou takřka od počátku jeho vzniku také odborníci z Vysokého učení technického v Brně a z Masarykovy univerzity.

Brněnská část řešitelského kolektivu se orientuje především na studium fyzikálně-mechanických, chemických a petrografických vlastností stavebních materiálů spolu s detailním mikroskopickým rozbohem. O podrobnostech této práce poskytl redakci Událostí rozhovor RNDr. Pavel Pospíšil z Fakulty stavební VUT v Brně.

U: Kdo všechno na tomto úkolu pracuje?

Tým odborníků zabývajících se řešením „Degradace stavebních materiálů vlivem nesilových účinků okolního prostředí“ vznikl na Fakultě stavební Českého vysokého učení technického v Praze pod vedením Prof. Ing. Jiřího Witzanyho, DrSc., v roce 1993 v rámci grantového úkolu Grantové agentury České republiky. Dalšími významnými odborníky tvořícími základ „pražské části“ týmu jsou Doc. Ing. Richard Wasserbauer, DrSc., a Prof. Ing. Jiří Hošek, DrSc. Začátkem roku 1994 byl řešitelský tým rozšířen o Doc. Ing. Vojtěcha Mencla, CSc., Doc. Ing. Jaroslava Žáka, CSc., a mne z Fakulty stavební Vysokého učení technického v Brně a Doc. RNDr. Miroslavu Gregerovou, CSc., z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V poslední etapě řešení se členem kolektivu stal ještě Ing. Petr Cikrle, rovněž z Fakulty stavební VUT v Brně.

U: Osudy architektonických a stavebních památek jsou vždy úzce spjaty s prostředím a historickými událostmi, které se na nich podepisovaly obdobně jako na lidských osudech. V čem spočívá náročnost jejich oprav?

Složitost oprav historických objektů je především v jejich materiálové a konstrukční heterogenitě. Uvedený řešitelský kolektiv se v průběhu výzkumu mimo jiné zaměřil dlouhodobě zejména na Karlův most, kde je složitost konstrukce daná materiálovou heterogenitou nejvíce patrná. Karlův most byl původně stavěn z několika typů pískovců, které se vzájemně liší svými vlastnostmi, a v průběhu jeho dlouhé historie, spjaté s osudy místa, kde se nachází, byl několikrát poškozen (např. v době třicetileté války) a čtyřikrát dokonce zčásti pobořen velkými povodněmi – naposledy v roce 1890. Při následných opravách byl používán jiný než původní stavební kámen, odlišné typy malt a docházelo

k zásahům do mostní konstrukce. Připomeňme třeba vytvoření odlehčovacích kleneb na pátém a šestém oblouku při opravě po povodni v r. 1890 nebo provedení železobetonové desky při opravě v letech 1966–1975. Most je po celou řadu století vystaven působení vnějšího prostředí, které se v Praze velice významně měnilo (různá koncentrace polutantů v ovzduší, změna kvality vody ve Vltavě, změna výšky hladiny vody ve Vltavě, resp. zmírnění jejího kolísání výstavbou přehrad na Vltavě aj.), což způsobilo nerovnoměrnou degradaci stavebních materiálů v mostě a tím změnu jejich vlastností. Proto je nutno k takovému objektu přistupovat zcela individuálně a dokonce je nutné poměrně detailně segmentovat celou konstrukci a studovat ji i opravovat po částech, které se od sebe velmi významně odlišují.

U: Zkoumání historických objektů bude jistě velmi náročné. Na jedné straně je není možné nějak narušit, na druhé straně se podrobné analýzy neobejdou bez vzorků. Jaké jste volili metody?

I když byla před zahájením výzkumu degradace stavebních materiálů Karlova mostu k dispozici celá řada archivních materiálů, které dokumentují jeho dlouhou historii, bylo nutno odebrat celou řadu vzorků z různých míst mostu, aby výsledky výzkumu poskytl dostatečné podklady projektantům pro zpracování projektu opravy. Vzhledem k charakteru objektu – historická památka prvního řádu – byla velmi pečlivě volena místa odběru a velikosti vzorků tak, aby byla věrohodně dokumentována materiálová heterogenita objektu, ale zároveň aby byla míra „narušení“ mostu co nejnižší. Analyzovány byly jak povrchové vzorky reprezentující výkvěty různých solí na povrchu mostu, tak i malopřůměrové vrtané vzorky do hloubky cca 30 cm a charakterizující stav při povrchové části tělesa. V poslední etapě byly provedeny vrty skrze celé těleso mostu a odebrány a analyzovány vzorky z jeho nitra. Odebrané vzorky byly analyzovány za použití nejmodernějších metod výzkumu a některé standardní postupy byly speciálně přizpůsobeny. Mezi nejdůležitější patří petrografické, mineralogické, fyzikální, fyzikálně-mechanické, chemické, biochemické a geodetické analýzy, doplněné o dlouhodobé makroskopické sledování trhlin a poruch v konstrukci.

Zejména studium vzorků pomocí polarizačního a elektro-
nového mikroskopu rozšířených o řadu periferních zařízení

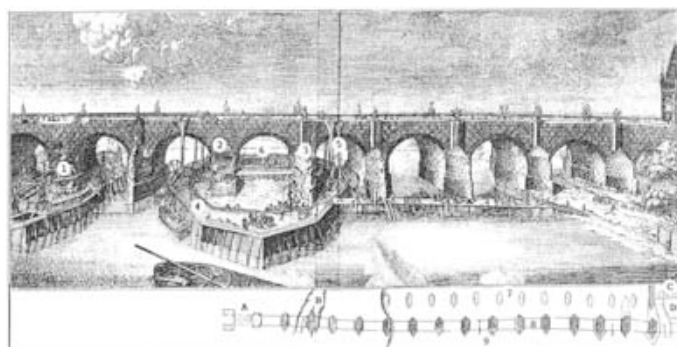
umožňujících provádět analýzy i na těch nejmenších zrnech stavebních kamenů, malt nebo detailní studium života mikrofauny přineslo řadu nových a zásadních poznatků o stavu konstrukce. Dílčí překážkou je finanční náročnost mnohých analýz. Bohužel proto někdy nelze analyzovat optimální počet vzorků, ale musíme se spokojit s pouze nezbytně nutnými údaji.

Ⓢ: Je možné nyní, po několikaletém výzkumu, shrnout, co je hlavním problémem Karlova mostu?

Hlavním problémem je opět materiálová a konstrukční heterogenita. Různé typy materiálů mají odlišné chování v různých podmínkách (tepelná roztažnost, odolnost vůči fyzikálním, chemickým a biologickým činitelům degradace aj.), a tím vznikají v konstrukci mostu napětí. Ta vedou ke změně geometrie mostu, která je buď periodická, nebo i trvalá (vyklánění poprsních zdí). V průběhu času pak došlo také k porušení izolace v mostě, což způsobilo rychlé prosakování srážkových vod do nitra konstrukce. Tím, že po celou řadu let byl most využíván i automobily a prostředky hromadné městské přepravy, byly používány v zimním období různé druhy posypových solí pro jeho údržbu. Tyto postupně vsáklely do mostu a dnes migrují v konstrukci v závislosti na vlhkosti a v různých místech vystupují v podobě výkvětů na povrch. Svou periodickou krystalizací v pórech kamene a malt značně urychlují jejich degradaci, navíc poskytují vhodné prostředí pro rozmnožování některých typů bakterií, které v rámci mikrofauny působí jako významný faktor degradace.

Ⓢ: Jedna z nejčastějších otázek, které v souvislosti s vaší prací dostáváte od novinářů, prý zní: Spadne Karlův most, nebo ne?

Karlův most určitě nespadne. Na to ho naši předkové postavili příliš dobře. Z tohoto pohledu proto není až tak důležité, zda oprava začne co nejdříve, nebo bude neustále odkládána. Přestože oprava je nutná, most vydrží. Je ale třeba mít na paměti, že čím delší bude období do začátku rekonstrukce, tím vyšší potom budou její náklady. Dle posledních zpráv je již schválena rekonstrukce první části Karlova mostu, která by měla začít příští rok na jaře.

Pohled na narušené pilíře Karlova mostu při povodni 28. února 1784 (reprodukce původní rytiny). A – Malá Strana, D – Staré Město.

Ⓢ: Jak bude výzkum pokračovat v budoucnu?

V průběhu detailního studia Karlova mostu v Praze byl vytvořen tým odborníků a ověřeny a zdokonaleny mnohé analytické metody, které jsou využitelné na dalších památkových objektech. Proto se řešitelský tým rozhodl pokračovat ve výzkumu formou grantových projektů zejména Grantové agentury České republiky a rozšířit počet zkoumaných objektů např. o historický most v Náměšti nad Oslavou, Písku, Roudnici nad Labem. Pokud to bude možné, zabývali bychom se i srovnatelnými konstrukcemi v zahraničí (např. most v Regensburgu, Avignonu aj.). Domníváme se, a potvrzuje se nám to při diskusích se zahraničními kolegy na mezinárodních kongresech, že na památkové objekty je nutno aplikovat speciální postupy a metody jak při průzkumu, tak i při následné rekonstrukci, byť se to zdá někdy na první pohled přehnané a finančně a časově velmi náročné. Vždy je nutné si uvědomit, že hodnota zkoumaných objektů je nesrovnatelně vyšší a v některých případech ji vůbec nejde vyčíslit. Proto věříme, že se nám i v příštích obdobích podaří zajistit dostatečnou finanční podporu pro další výzkum. Zatím patří dík za podporu výzkumu GAČR, Ministerstvu kultury České republiky a vysokým školám, z nichž pocházejí řešitelé.

(Připravila Jiřina Veselá)

For Summary see page 29.

Soutěže studentů doktorských studijních programů

Dne 19. 9. 2001 se uskutečnilo na Fakultě chemické VUT v Brně celofakultní kolo soutěže prací studentů doktorských studijních programů o Cenu děkana. Účast na této soutěži, jakož i příprava na ni, se v posledních letech stává nedílnou součástí činnosti posluchačů doktorandského studia. I když je určena především pro doktorandy, kteří budou ve školním roce 2001/2002 studovat ve 3. ročníku, jakož i doktorandy s prodlouženou denní formou studia, je potěšující skutečností, že se na seznamu přihlášených účastníků začínají objevovat i posluchači nižších ročníků DSP. V letošním roce se do soutěže přihlásilo 23 účastníků, studujících v doktorských studijních programech Makromolekulární chemie, Chemie a technologie životního prostředí, Fyzikální chemie a Materiálové vědy. Hodnotící komise byla složena z docentů a profesorů Fakulty chemické VUT v Brně. Aby se členové poroty mohli předem seznámit s jednotlivými příspěvky, soutěžící odevzdali jejich obsah v písemné formě v týdenním předstihu, přičemž pravidla soutěže vyžadovala zpracování v některém ze světových jazyků. Stejné pravidlo se vztahovalo také na samotnou ústní prezentaci před komisí. Zde se podle očekávání prokázala jednoznačná převaha anglického jazyka, jeden příspěvek byl zaslán v jazyce francouzském. Samotná soutěž probíhala formou 15–20minutové přednášky, ve které doktorandi seznámili komisi s obsahem svého příspěvku. V cizím jazyce byla vedena také následná diskuse. Účelem tímto způsobem organizované soutěže je, aby posluchači doktorandského studia získali zkušenosti pro prezentaci výsledků své vědecko-výzkumné činnosti na mezinárodním fóru. V tom-

to směru pro mnohé z nich představovala soutěž prací DSP v cizím jazyce premiéru. Je možné konstatovat, že v porovnání s podobnou soutěží v minulém školním roce je zřejmá kvalitativně vyšší úroveň způsobu, jakým byly jednotlivé příspěvky v cizím jazyce uvedeny. To zároveň dokumentuje skutečnost, že většina posluchačů doktorandského studia si je vědoma významu znalostí cizích jazyků pro jejich další odborný růst. Po skončení soutěže zhodnotila odborná porota jednotlivé příspěvky jak po stránce jejich vědecké kvality, tak po stránce komentování dosažených výsledků doktorandem. Tři příspěvky pak byly navrženy na Cenu děkana FCH VUT v Brně:

1. Mgr. Jan Židek: Compatibilisation des mélanges du polypropylène/PVC
2. Mgr. Radek Přikryl: Plasma surface treatment and modification of glass substrates
3. Ing. Bronislav Slovák: Yeasts, carotenoids and oxidative stress

Na zvláštní ocenění byl navržen student 2. ročníku doktorandského studia Ing. Dominik Legut, u kterého komise ocenila mimořádně kvalitní prezentaci příspěvku „The effect of spin-orbit coupling on energetics of tungsten and lead along the trigonal displacive phase transformation path“ v anglickém jazyce.

Při závěrečném hodnocení soutěže byla v porovnání s minulým rokem konstatována celková vyšší úroveň příspěvků nejen po odborné stránce, ale také po stránce jejich prezentace. Je možné očekávat, že další pokračování v tradici této soutěže v následujících letech bude i nadále přispívat k odbornému růstu posluchačů doktorandského studia na Fakultě chemické VUT v Brně. Pozitivním faktem je zároveň to, že všechny příspěvky, zasláné do soutěže, budou v krátkém období publikovány v rámci sborníku.

(Prof. Ing. Ladislav Omelka, DrSc., foto M. Dvořáková)

SUMMARY:

On 19th September 2001, a competition for Dean's Prize of doctoral students at the Faculty of Chemistry was held. In the last years, the preparation and attendance of this competition has become an integral part of the doctoral students' activities. In the final evaluation of the competition, an improvement in the professional content of the papers as well in their presentation was pointed out in comparison with the previous year. If the tradition of this competition is continued in the years to come, an improvement in the professional level of doctoral students may be expected.

Program CzechInvestu pomáhá českým firmám

Ve středu 19. září 2001 se v Centru VUT v Brně uskutečnil třetí seminář určený zástupcům malých a středních firem. Setkání se zúčastnili zástupci CzechInvestu, experti Evropské unie a zástupci firem. Další seminář se uskutečnil 4. října 2001.

„Tuto akci pořádáme ve spolupráci s CzechInvestem již potřetí. Jejím cílem je podpora firem, které jsou subkontraktory velkých multinacionálních firem. Na každém semináři se objeví některá velká nadnárodní společnost, která definuje podmínky obchodní spolupráce s malými a středními českými firmami. Tak se vytváří první možnost přímého kontaktu s nadnárodními firmami,“ uvedl děkan Fakulty podnikatelské VUT v Brně Doc. Ing. Karel Rais, CSc.

Program je podporován i experty z Evropské unie, jde většinou o manažery s dlouholetou praxí na britských trzích a profesory a docenty z britských univerzit, kteří znají české podmínky. Každý ze seminářů je tematicky orientován na konkrétní problém. „Minulý seminář konaný v červnu se zabýval řízením strategických změn ve firmách, což je i téma, které zvláště zajímá i naši fakultu, dnešní program je orientován na otázku strategického marketingu a problematiku marketingu malých a středních firem ve vztahu k multinacionálním společnostem,“ řekl o programu konaných seminářů děkan Rais.

Semináře se zúčastnila také Ing. Libuše Hartmanová, CSc., vedoucí oddělení českých subdodavatelů z agentury CzechInvest. O aktivitách CzechInvestu Událostem řekla: „Jde o pilotní program podporovaný ministerstvem průmyslu a obchodu a Evropskou unií. Je financován stejným dílem oběma institucemi a provádí jej agentura pro zahraniční investice CzechInvest.“

Celý program je plánovaný na tři roky a zahrnuje několik aktivit. První je všeobecná pomoc českému zpracovatelskému průmyslu, zvýšení informovanosti o českém zpracovatelském průmyslu. CzechInvest vytvořil databázi českých subdodavatelských firem, kterou umístili na své webové stránky, a provádí patřičný marketing a public relations. Databáze v současnosti obsahuje zhruba tisíc českých firem působících ve zpracovatelském průmyslu. „Dosud jsme předali asi pět tisíc profilů českých firem na základě konkrétních poptávek. Znamená to, že každá česká firma z databáze byla pětikrát předána potenciálnímu partnerovi. Databáze se pravidelně aktualizuje a účast v ní je pro české podniky bezúplatná. Jediné kritérium je, že firma musí působit ve zpracovatelském průmyslu s počtem nad padesát zaměstnanců a nesmí být v konkurzu ani nesmí být podán návrh na konkurz,“ uvedla Ing. Libuše Hartmanová.

Další část programu podle jejích slov spočívá v organizování setkání nadnárodních společností a českých firem na půdě CzechInvestu. Třetí částí tříletého programu CzechInvestu je twingo-

vý perogram. Ten je zaměřen na vybrané české firmy a není plošný. Zaměřuje se na ty české firmy, které provádějí dodávky pro elektrotechnický a elektronický průmysl. Hlavním cílem je zvýšit jejich úroveň tak, aby mohly dodávat zboží nadnárodním společností. „Tento program začal vytipováním vhodných českých firem. V užším výběru bylo napřed šedesát, pak čtyřicet pět firem. Ty byly nominovány také na základě doporučení nadnárodních společností, které už v ČR působí. První etapa programu spočívala v provedení auditu vybraných firem, na němž se aktivně podíleli experti Evropské unie,“ řekla Událostem Ing. Hartmanová. V první etapě firmy prošly tzv. obchodními prověrkami, které jim umožnily ukázat, na jaké jsou úrovni a v čem by se mohly zlepšit. CzechInvest při této příležitosti organizoval několik seminářů pokrývajících obecná témata týkající se řízení podniku. Druhá část prověrek proběhne počátkem listopadu a bude trvat do konce ledna. Její výsledky ukáží, jaký pokrok firmy udělaly od počátečních prověrek, a na základě druhého kola se uskuteční užší výběr podniků.

Na semináři vystoupil také britský expert Steve Martin, který zprostředkoval jeho účastníkům pohled Evropské unie na uvedenou problematiku. „Je to projekt, který je financován společně českou vládou a Evropskou unií. Jeho podstatou je předávání nejlepších myšlenek z podpory a rozvoje subdodavatelských aktivit v EU a adaptovat je na souvislosti a potřeby České republiky. Při uskutečňování tohoto cíle postupujeme několika cestami. Jedna z nich je poradenství expertů EU prostřednictvím CzechInvestu. Využíváme celé řady expertů z Velké Británie. Nyní jako stálí poradci CzechInvestu vystupují já a jeden další kolega, ale rovněž využíváme služeb krátkodobých poradenských aktivit dalších expertů jak z Velké Británie, tak z Irska. Spolupráce bude pokračovat po tzv. pilotním programu výběrem subdodavatelů formou dalšího výběru a posuzování tak, aby vše bylo hotovo do začátku příštího roku, abychom byli schopni dát firmám aktivní podporu. Použijeme zkušenosti expertů z Velké Británie a rovněž budeme vděční za pomoc českých poradců. Jsme vděční za vstřícný postoj všech zúčastněných z agentury CzechInvest i za možnost pořádát workshopy na půdě VUT v Brně. Jedna z klíčových záležitostí totiž je umožnit blízké sepětí praxe a vzdělávacího procesu. To bude jistě přínosem pro rozvoj českého průmyslu,“ uvedl britský expert Steve Martin.

(připravil David Daniel)

For Summary see page 29.

Mezinárodní konference na Fakultě podnikatelské VUT v Brně

Ve dnech 7. a 8. září se konala mezinárodní konference „Business and Economic Development in Central and Eastern Europe: Implications for Economic Integration into Wider Europe“, kterou pořádá Fakulta podnikatelská VUT v Brně. Tuto konferenci lze již označit za tradiční – letošní ročník byl totiž v pořadí devátým.

Stejně jako v minulých letech se akce stala předmětem zájmu jak domácích akademických a vědeckých účastníků, tak především zájemců zahraničních (USA, Velká Británie, Itálie, Polsko, Slovinsko, Maďarsko, Rumunsko, Ukrajina). Za velice významnou skutečnost lze rovněž považovat účast zástupců klíčových domácích podniků (např. Peter A. Urban, generální ředitel TATRA, a. s.).

Zahájení konference poctil svojí účastí rektor VUT v Brně, Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., který rovněž přednesl uvítací projev. Děkan Fakulty podnikatelské VUT v Brně přivítal účastníky a krátce shrnul výsledky, kterých v minulých letech dosáhl tým fakulty. Ve svém projevu zároveň připomněl význam vědecko-výzkumných aktivit a důležitost jejich prezentací na domácí i zahraniční úrovni. Úspěšnou spolupráci s FP VUT v Brně při této slavnostní příležitosti rovněž zhodnotili další hosté, mezi které patřil Dr. Emil Helienek, MBA (Nottingham Business School, Velká Británie), Prof. Fabio Reali (University of Trento, Itálie) a Prof. Denton Marks (University of Wisconsin Whitewater, USA). Mezi čestné hosty patřil i děkan ekonomické fakulty Univerzity M. Koperníka v Toruni (Polsko), Prof. Dr. Hab. Jerzy W. Wiśniewski, který ve svém úvodním příspěvku zdůraznil nutnost mezinárodní spolupráce. Důkazem jeho tvrzení je i letošní 25. výročí spolupráce obou institucí.

Odborná část konference se konala ve dvou plenárních a dvou dílčích jednáních, rozdělených do tří sekcí (Business and Management, Management Studies, European Integration). Obsah jednotlivých sekcí byl představen v rámci úvodu. Po skončení závěrečného plenárního jednání byla každá sekce oficiálně uzavřena a zhodnocena. Tohoto úkolu se ujal Edward Clark z Velké Británie, Anna Soulsby rovněž z Velké Británie a Josef Hajkr (FP VUT v Brně).

Celý program konference probíhal pouze v anglickém jazyce. Tuto skutečnost lze považovat za velice významnou jak z hlediska odborného, tak i z hlediska organizačního.

Rektor VUT v Brně, Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., přednesl uvítací projev.

Výstupem z této konference je sborník obsahující osmdesát příspěvků od více než devadesáti autorů z mnoha zemí. Samotný sborník (více než 600 stran) byl již tradičně vyroben i v elektronické podobě. CD-ROM obsahuje videozáznam úvodních projevů, příspěvků čestných hostů a plenárních klíčových příspěvků, včetně plné textové verze sborníku.

Z celkového pohledu lze konferenci považovat za mimořádně zdařilou. Což je jedním z důvodů, proč bylo rozhodnuto organizovat i příští, desátou, výroční konferenci opět v Brně.

(Ing. Miloš Drdla, MBA, Dr., proděkan)

SUMMARY:

An international conference was organized by the BUT Faculty of Business and Management in Brno from 7th to 8th September 2001. The conference entitled „Business and Economic Development in Central and Eastern Europe: Implications for Economic Integration into Wider Europe“ may already be taken for traditional since this year's event was the ninth in succession. Like in previous years, the event was attended by Czech academics and scientists and, above all, by participants from abroad (USA, Great Britain, Italy, Poland, Slovenia, Hungary, Romania, Ukraine). The fact that it was also attended by representatives from key domestic companies is also very significant.

Mezinárodní konference ABA-2

Ústav elektrotechnologie FEI VUT v Brně uspořádal ve dnech 17.–21. 6. 2001 mezinárodní konferenci „Advanced batteries and accumulators 2“ se zaměřením především na interkalační materiály a jejich využití v elektrochromních součástkách, superkondenzátorech a v bateriích, včetně palivových článků.

Na konferenci se přihlásilo asi 70 účastníků z různých evropských univerzit nebo výzkumných ústavů, a to z Rakouska, Německa, Anglie, Bulharska, Rumunska, Litvy, Polska, Ruska, České republiky, Slovenska, dále z Taiwanu, Brazílie, Alžíru, z Egypta a z Izraele. Úvodní slovo pronesl prorektor pro vnější vztahy Prof. Ing. Jiří Kazelle, CSc., a Doc. Ing. Josef Jiráček, CSc., vedoucí ústavu elektrotechnologie. Konference začala 17. 6. registrací a neformálním setkáním účastníků.

Tematické okruhy konference byly po jednotlivých dnech rozděleny zhruba takto:

18. 6. dopoledne byla konference zahájena a předneseny byly referáty obecného charakteru, zatímco odpoledne bylo věnováno především elektrochromnímu jevu. Nejvíce příspěvků se zabývalo otázkami týkajícími se lithiovými bateriemi, a to zhruba tak, že dopoledne 19. 6. se jednalo o jejich záporných elektrodách a odpoledne pak bylo věnováno elektrodám kladným. Dopoledne následujícího dne potom zahrnovalo příspěvky, které nebylo z časových důvodů možno zahrnout do programu předšlého dne. Další úsek programu (dne 20. 6. odpoledne) byl věnován speciálním elektrolytům, a to sklovitým a gelovým, a palivovým článkům vysokoteplotním i jiným. Konečně poslední den se hovořilo o problematice dalších typů baterií, z nichž připomínáme baterie metalhydridové, niklkadmiové a olověné.

Některé příspěvky byly prezentovány formou posterů. Technickou úroveň pak pozvedla projekce příspěvků pomocí počítačové techniky.

Souhrnem lze uvést význam lithiových a lithno-iontových baterií, které představují možnost výroby akumulátorů s více než dvojnásobnou kapacitou ve srovnání s dnešními články. Dále jsou v těžišti pozornosti palivové články, a to jednak methanolové užívající polymerní membrány, jednak vysokoteplotní s keramickými elektrolyty. Elektrochromní jev nabízí okna se světelnou propustností, kterou lze elektricky regulovat a dle potřeby tak omezovat tok tepla do a z místností moderních budov. Celkově pak konference potvrdila ideu 21. století jako století nových materiálů.

Mezi hlavní skupiny účastníků konference ABA-2 je třeba zařadit skupinu, kterou vedl profesor K. C. Ho z Národní taiwanské univerzity z města Taipei, jejichž stěžejním zájmem je elektrochromismus a lithiová elektrochemie, a skupina Prof. J. O. Besenharda působícího na Ústavu pro technologii

anorganických látek na Technické univerzitě v Grazu (Steyr, Rakousko). Hlavní náplní činnosti této velmi početné skupiny jsou lithiové a lithno-iontové baterie. Se skupinou Prof. Besenharda má UETE FEI dlouholeté osobní i pracovní kontakty rozvinuté na vysokém stupni. Jiným účastníkem z další spolupracující instituce byl Prof. L. Blum (Institut für Werkstoffe und Verfahrenstechnik, Jülich, SRN).

Pro tuto konferenci byl vydán sborník „2nd ABA – Brno 2001“ (ISBN 80-214-1838-9), který je rovněž k dispozici na adrese www.fee.vutbr.cz/UETE/ABA a lze jej u pořadatelů konference získat i na CD nosiči. Obsahuje abstrakty celkem 51 příspěvků na 203 stranách.

Konferenci pořádal organizační výbor, jehož předsedou byl Doc. Ing. Jiří Vondrák, DrSc., a místopředsedkyní Ing. Marie Sedlaříková, CSc. Pořádajícími institucemi byl Ústav elektrotechnologie FEI VUT v Brně a Ústav anorganické chemie Akademie věd České republiky, Řež u Prahy. Jednání probíhalo výhradně v angličtině.

Konference se uskutečnila v nově rekonstruovaném objektu Centra VUT v Brně na Antonínské ulici. Všichni účastníci se vyjadřovali o tomto objektu s nadšením, protože poskytl dokonalý stánek pro vědeckou konferenci mezinárodní úrovně.

Konference zahrnovala i společenský program. Za zmínku stojí především koncert klasické komorní hudby, který se konal ve dvoraně Centra VUT v Brně na Antonínské ulici. Koncert zabezpečila slečna Irena Bezdičková, členka orchestru Moravského divadla v Brně.

Kromě pomoci VUT v Brně, které poskytlo krásné prostory v Centru VUT v Brně, a obou pořádajících ústavů konferenci finančně podporovala firma Bochemie, a. s., Bohumín.

Příspěvky obou hlavních pořadatelů byly výsledkem výzkumu, který je podporován grantem GA KAV č. 403 002 a Výzkumným záměrem MSM 262200010.

Za veškerou hmotnou, organizační i morální pomoc pořadatelé upřímně děkují.

Co nám přineslo minulé století?

Prof. Victor Miroslav Fic

Nakladatelství VUTIUM připravuje k vydání knihu „Myšlenky na zlomu tisíciletí“, která bude obsahovat úvahy a zamyšlení významných osobností blízkých VUT v Brně nad 20. i 21. stoletím, doprovázené fotografiemi Libora Teplého. Jedním z autorů je Victor Miroslav Fic (1922), česko-kanadský politolog a orientalista, který VUT v Brně v roce 2000 navštívil a přednášel při příležitosti vydání své knihy „Nové uspořádání světa. Globalizace, nebo střet civilizací?“.

Svou vizi budoucího vývoje společnosti rozepsal v zamyšlení, které pro jeho aktuálnost otiskujeme ještě před vydáním knihy. Po událostech v USA nás Prof. V. M. Fic posílil nadějnými vyhlídkami v dopise, kde uvádí:

„...asi Vás potěší zpráva, že moje hypotéza budoucího vývoje, obsažená v závěru mého příspěvku do Vaší nové knihy, se potvrzuje vývojem minulého týdne. Tato hypotéza říká, že nedojde ke střetu civilizací, ale že svět bude směřovat ke globalizaci a k mezinárodní spolupráci na ochranu lidských práv, i když to potrvá dlouhou dobu, nežli se revoluční islám vyžije a nastoupí cestu Thermidoru a od teroru k mírovému spolužití.

Jak vidíte, utváří se mezinárodní koalice proti islámskému teroru, která byla před útokem na New York nemyslitelná...“

PhDr. Alena Mizerová

Zpáteční pohled z hlediska politického na století právě uplynulé nám nabízí komplikovaný obraz velikých lidských tragédií a utrpení na jedné straně, ale také osvobození člověka od moderních tyranií na straně druhé a vybudování takových politických systémů, ve kterých by jeho nezadatelná lidská práva byla pevně zakotvena.

Do první kategorie patří dvě světové války během prvního půlstoletí, které vysloužily celému století přídomek „nejkrvavější“ období lidské existence. Tyto dvě války byly charakterizovány tím, že byly v první řadě globální a za druhé že zotročily vědu a techniku a zapřáhly je do služeb válečných mašinérií – staly se nejúčinnějšími nástroji masové destrukce. Proto miliony mrtvých.

Do této kategorie je dále nutno zařadit vznik moderních diktatur, nejdříve fašistické a pak komunistické, které zprostitovaly vědu tím, že vybudovaly ďábelské systémy moderního otrokářství na falešných teoriích rasových a na teoriích třídního boje. Nacistické koncentrační tábory, komunistické gulagy, tábory nucené práce a psychologické ústavy degradovaly miliony lidí na nejnížší stupeň živočišné existence. Podle Solženicynova odhadu jen komunistické systémy v různých částech světa si vyžádaly přes 100 milionů lidských životů genocidou, třídní válkou a vyhlazováním třídního nepřítele.

Do kategorie přínosů minulého století patří rozpad velkých imperiálních států během první světové války – carského Ruska, Rakouska-Uherska, Otmanské a Německé říše – a pak na jejich troskách vznik národnostních států a politických systémů různých forem demokracie. Jen málu z nich se podařilo uchovat

demokratické řády, neboť většina se během dvaceti let vyvinula do různých autoritativních systémů.

Přínosy druhé světové války je dále nutné vidět v porážce nacismu a fašismu, v rozpadu koloniálních držav v Asii, Africe a Latinské Americe a na vzniku mezinárodního systému založeného v přibližně 190 svobodných a nezávislých národnostních státech.

Další pozitivní stránkou minulého století je vznik Ligy národů v roce 1919 a pak Organizace spojených národů v roce 1945. Cílem obou organizací bylo vybudovat systém kolektivní bezpečnosti tak, aby lidstvo mohlo společně zasáhnout proti agresivním státům, které porušovaly mírové soužití a ohrožovaly nezávislost svých sousedů. Významného pokroku dosáhly spojené národy tím, že kodifikovaly mezinárodní konvence o lidských právech během sedmdesáti desetiletí. Tyto konvence pak sehrály klíčovou roli v rozpadu Sovětského svazu a komunistických států ve střední Evropě, protože na jejich základě domácí hnutí za lidská práva mohla vybudovat široké lidové koalice a masová hnutí během předposlední dekády minulého století, kterým pak komunistické režimy podlehly. Pád těchto systémů sám o sobě byl událostí velikého historického a globálního významu. To nám jasně ukázalo nezlomnost lidského ducha, sílu jeho touhy po svobodě a marnost všech snah v budoucnosti opět spoutat člověka do kozelce nějakého nového nevolnictví.

Jedním z důležitých aspektů vývoje během poslední dekády minulého století bylo však ustavení Mezinárodního soudu v Haagu s pravomocí stíhat, soudit a trestat politické vůdce, kteří se dopustili porušování lidských práv genocidou, etnickými čistkami a různými činy zvěrstev proti svým politickým odpůrcům. Na základě pravomocí tohoto soudu byl bývalý prezident Jugoslávie Slobodan Milošević zatčen a bude souzen za „zločiny proti humanitě“. Poslední dny minulého století se zapsaly zlatým písmem do análů historie lidstva, protože nadešla doba, kdy i vysocí vládní činitelé budou voláni k odpovědnosti a trestáni za porušování lidských práv. Zde jednotlivec jasně vítězí i nad silným státem a je jisté, že tento trend bude pokračovat i v budoucnosti.

A jaké jsou výhledy do budoucnosti?

Každá snaha předpovědět budoucí vývoj mezinárodního systému je bezpochyby riskantní podnik. Profesor Samuel O. Huntington se domnívá, že nový řád světa bude asi spočívat v konfliktu devíti

hlavních civilizací soudobého světa. Autor této úvahy si však naopak myslí, že existuje reálná možnost, že by se nový řád světa mohl během 21. století vyvinout do systému univerzalistické globalizace, avšak během velmi dlouhého časového úseku, a to nikoli bez obtíží a období střídání úspěchů a nezdarů, převratů a svárů a také drobných a lokálních válek. Svoji hypotézu podporuje následujícími úvahami:

Za prvé, kromě západní civilizace osm z devíti Huntingtonem definovaných civilizací není homogenních, ale trpí vnitřní diferenciací do takové míry, že v minulosti nebyly a ani v budoucnosti nebudou schopny stmelit se v jednotnou frontu a v dlouhodobém časovém horizontu jednat jako sjednocení a cílevědomí činitelé v mezinárodním měřítku. Vezměme například islámskou civilizaci a posuďme její vnitřní diferenciaci a fragmentaci po teologické linii – sunnitě, šitově, ahmedští, ismailité a spousty dalších sekt a skupin.

Za druhé, z různorodosti státních forem, v nichž se v dnešním světě zorganizovaly islámské společnosti, je zřejmá i další úroveň: 1. revolučně-fundamentalistický režim v Afghánistánu; 2. theokratická islámská republika v Íránu; 3. absolutistické monarchie v Saudské Arábii a dalších státech kolem Perského zálivu; 4. islámské socialistické režimy v Iráku, Sýrii a Libyi; 5. umírněné konstituční monarchie založené na parlamentních systémech v Jordánsku, Maroku a Malajsi; 5. umírněné republiky v Egyptě, Pákistánu a Turecku; 6. do poslední kategorie spadá Indonésie, největší islámská země na světě s 200 miliony lidí, kteří jsou nominálně Muslimy, avšak zdroj jejích postojů, obzvláště na Jávě, je směsicí hindo-buddhistických a animistických hodnot. I když některé z těchto zemí procházejí procesem radikalizace a islamizace, jiné se opatrně vydávají na cestu zcela opačnou, jako například palestínští představitelé nebo Írán. Islámská civilizace je v současné době ve velkém pohybu, přičemž je více než pravděpodobné, že po doznění vyčerpaného militantního islámu v budoucnosti nastoupí umírněnost. Revolučnímu islámu bude trvat ještě velice dlouho, než vstoupí do fáze thermidoru svého vývoje, z níž by vzešly moderní a umírněné islámské režimy, které umožní přijmout kodexy Spojených národů o lidských právech a přitom zajistí svému lidu plné využití náboženských, kulturních a dalších atributů islámské civilizace.

Podobná fragmentace je patrná i v hindské civilizaci. Hindský světský stát postavený na britském zvykovém právu a v některých oblastech na hindském a islámském zákoníku trpí subnacionalis-

mem v tamilské oblasti Srí Lanky, v Paňdžábu, Kašmíru a v kmenových oblastech Mizorámu, Nagalandu a dalších státech té části Indie. Nepál, jakožto malou hinduistickou monarchii založenou na směsici hinduistického a buddhistického tantrismu, je obtížné vnímat jako činitele a partnera v mezinárodních snahách hindské civilizace.

Buddhistická civilizace z historického hlediska nikdy neměla politické aspirace, jelikož v minulosti mezi hlavními buddhistickými školami – théravádou, mahájánou, lámaismem a tantrismem – neexistovaly a nemusely by se vyskytnout ani v budoucnosti zásadní rozpory. V současném světě je nejmodernějším státem tohoto typu théravádská buddhistická konstituční monarchie v Thajsku, po ní následuje théravádská buddhistická republika na Srí Lance, která odolává útokům tamilských separatistů, pak je tu Barma založená na théravádském buddhismu, ale oficiálně s vojenským světským režimem „Barmské cesty k socialismu“, a konečně tu máme nedávno vyhlášenou théravádsko-mahájánskou buddhistickou monarchii v Kambodži. Bhútán je mahájánská buddhistická monarchie, v obou Korejských státech převažuje mahájána, stejně tak jako v komunistických státech Laosu a Vietnamu. Tibet je lámaistická buddhistická theokracie a Mongolsko je světský stát, který nyní zažívá renesanci lámaismu.

Pravoslavná civilizace je roztržštěná minulým vývojem, kdy Rusko, největší pravoslavný stát, využívalo náboženství jako nástroj k dalším politickým cílům na Ukrajině, v Bělorusku a v balkánských státech.

Latinskoamerická civilizace je v zásadě křesťanská, s hlubokými kořeny v západní civilizaci. Navíc již byla zapojena do integračních procesů se Spojenými státy a Kanadou prostřednictvím Severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA) a se státy Pacifického pobřežního společenství. Je nepravděpodobné, že by tato civilizace sehrála jakoukoliv nezávislou roli jako mezinárodní činitel v řádu střetávajících se civilizací, jelikož je postupně začleňována do systému univerzálního globalismu.

Africká civilizace – nacházející se v sub-saharské Africe – se po léta zmítá v barbarských a genocidních válkách mezi kmeny a uvnitř kmenů samotných, zvláště ve státech sousedících s velkými jezery, a je tedy nepravděpodobné, že by byla vážným kandidátem na důležitější roli v Huntingtonově schématu.

Japonská civilizace je etnicky nejsourodější ze všech, které Huntington uvádí. Její konstituční monarchie odvozuje zákonost od starobylého šintoismu, ta pak spočívá na moderním,

plně voleném parlamentu, zatímco tamní lid se hlásí k šintoismu i mahájánskému buddhismu. Jelikož její formativní léta byla silně ovlivněna čínskou civilizací, Číňané se shovívavě chovají k Japoncům jako k mladším sourozencům a v důsledku toho Huntington varuje proti možnosti, že by se Japonsko mohlo opět dostat do vleku Číny. To je velmi nepravděpodobné, jelikož Japonsko je moderní stát, který disponuje pokročilou průmyslovou infrastrukturou a hospodářstvím a je velmi dobře integrováno se světovým trhem. I když si žárlivě střeží své kulturní dědictví, je Japonsko jedním z předních aktérů v procesu globalizace účastnícím se na budování univerzalistického světového řádu.

Poslední civilizací na Huntingtonově seznamu je čínská civilizace. Zatímco její střed na pevnině je dost integrován, zdá se být vážně fragmentována v okrajových oblastech nacionalismem Mongolů ve vnitřním Mongolsku, Kazachů a Ujgurů v Sin-ťiang (východní Turkestán), Muslimů v Ning-sia a Tibetanů v Tibetu, a existují i důkazy o národnostních nepokojích v Mandžusku. Pokud jde o čínskou civilizaci na Taiwanu, ta prodělala v uplynulých desetiletích úspěšnou modernizaci původně konfuciánského politického systému a dnes se vyznačuje pluralitní demokracií a moderním hospodářstvím a je na cestě k novému světovému pořádku univerzalistické globalizace. Podobně i Singapur, který modernizoval svou společnost postavenou na konfuciánství a své hospodářství již integroval do světových trhů, je předním kandidátem na členství v novém globálním řádu univerzalistických hodnot. Jeho příklad jasně ukazuje, že konfuciánské společnosti se dokáží modernizovat nejen technologicky, ale i pokud jde o kodexy Spojených národů týkající se lidských práv, a přitom umožňují jejich lidu užívat plně rysů čínské civilizace. I když někteří kritici trvají na tom, že nadvláda jedné strany dokáže často občanská práva zle pošlapat.

Právě proto lze doufat, že dokonce i čínská civilizace na pevnině se pod záštitou mezinárodních norem lidských práv brzy vydá cestou politické modernizace.

Vzhledem k těmto trendům je možné, že v čínském zákulisí čeká další Havel, který se vynoří, aby vytvořil koalici reformních sil mimo vládu a ve vládě, navedl zemi na cestu reformu, z nichž by vyšla coby moderní demokratický stát schopný vypořádat se s nepředvídatelnými událostmi příštího století. A jak jsme se již přesvědčili, je tu Taiwan, který se již demokratizoval po linii konvencí Spojených národů o lidských právech a dokázal tak, že i konfuciánská společnost – v níž kolektivismus převažuje nad indi-

viduálními právy a v níž vlastenectví a podrobení převažují nad demokratickými hodnotami – se dokáže přiblížit modernosti a mít plně volenou moderní vládu. Také Singapur s většinou populace, která má kořeny v čínské civilizaci, je dalším dobrým příkladem možnosti modernizace konfuciánské tradice nejenom technologicky, ale i politicky, aniž by bylo třeba brát lidem jejich duši.

Závěrem této úvahy je nutné zdůraznit, že i nejsamozřejmější předpovědi budoucnosti se často mohou zhatit. Co je však zřejmé již dnes, je fakt, že mezinárodní systém se v současné době vyvíjí směrem k univerzalistickému novému světovému řádu.

Zakončeme tedy naše úvahy poukazem na tři důležité mezníky, které budou bezpochyby dominovat vývoji mezinárodního systému v našem soudobém století. Předně je to ustavení režimu kontroly a regulace jaderných zbraní. Tento režim se zasloužil o to, že padesátiletá studená válka neeskalovala do globální termokleární konfrontace, a že tím vyvrátil pesimistická proroctví o sebevraždě lidstva. Za druhé je to založení Evropské unie a integrace Evropy do té míry, že dnes má tento kontinent již společnou měnu a řadu nadnárodních zákonů o lidských právech a jiných společných zájmech. Tyto omezují suverenitu členských národních států a podřizují je nadnárodním zákonům a standardům evropského společenství. Za třetí je to kodifikování evropských zákonů o lidských právech a zřízení soudu v Haagu, s možností zatýkat a soudit jejich znásilňovatele, zda malé jednotlivce, nebo velké národní vůdce.

Tyto tři mezníky ve vývoji minulého století – režim kontroly jaderných zbraní, integrace Evropy a ustavení mezinárodního soudu s možností postihovat rušitele lidských práv – mají trvalou hodnotu tím, že nám ukazují cestu do budoucnosti. Ukazují možnost světa bez jaderných válek, i když menších a lokálních konfliktů bude stále dost, nutnost integrace v jiných částech naší zeměkoule a zřizování soudů na ochranu lidských práv v regionálních společnostech. Tyto tři cesty nás mohou vést k univerzální globalizaci a lepší budoucnosti lidstva během tohoto století.

Toto jsou optimistické, ale reálné perspektivy a možnosti, které nám byly dány do vínku minulým stoletím. Povinnosti našich univerzit a nás jednotlivců bude vynaložit všechny síly, aby se tyto možnosti uskutečnily a přinesly lepší zítřek. Musíme se učit z historie minulého století, neopakovat jeho chyby a budovat na jeho kladných přínosech novou – lepší budoucnost.

For Summary see page 29.

CEVAPO připravuje komplexní program interního vzdělávání

Vzdělávání patří k těm skutečnostem, ke kterým má asi každý člověk poněkud jiný vztah. Ten se vytváří již během dětství a přetrvává často celý život. Někomu dokázala být totiž škola hrou, místem radostného objevování a veselou dílnou lidskosti, jinému byly školní škamny ponurým vězením, plným nesmyslných povinností a bolestného utrpení vynucené kázně. Neveselé vzpomínky bývají někdy posilovány zkušenostmi nejruznějších kurzů, školení a večerních univerzit, kterými bez valného prospěchu musel člověk v životě povinně projít. Navíc, každý má stále pocit, že má méně a méně času a že učení se za takových okolností nezdá být tím nejvhodnějším způsobem využití toho mála volna, které má. Zatímco v době našich prarodičů vystačil člověk celkem vzato celý život s vědomostmi, které získal v mládí svým studiem, dnes se veškeré vědění obměňuje rychlostí, která může až desít... Mnohonásobně tak platí čínské přísloví, pravící, že „učení je jako proti proudu plavání – ustaneš na chvíli a vrátíš se o míli“. V současných podmínkách je tomu tak, že se člověk musí učit nové a nové i tehdy, kdy naprosto neaspiruje na vyšší místa a stačilo by mu pouze zůstat tam, kde je.

Cílem připravovaného programu interního vzdělávání na VUT v Brně je tedy především vytvoření příležitosti pro rozvoj odborných znalostí potřebných a nutných k výkonu profese. Takové vědomosti se kdysi v Řecku souborně nazývaly „techné“. V životě však člověk nevystačí pouze s odborností. Potřebujeme i vědění o jejich širších souvislostech, jevech, jejich příčinách a následcích. Tento obor býval zahrnut v řeckém pojmu „epistémé“. Vědění umožňuje vyznat se a orientovat ve světě, v jeho mnohotvárnosti a proměnlivosti. Epistémé přináší člověku i určitou životní rovnováhu a je základem ethosu. To vše je cenné zejména v současné době, kdy je člověk každodenně konfrontován se situacemi a ději, které si dříve vůbec nedovedl představit. Ani to tedy nelze zvládnout bez nepřetržitého doplňování a inovování toho, co o bytí, světě a životě vůbec víme.

V souvislostech výše uvedeného je také koncipován program interního vzdělávání. Program se skládá ze 6 základních programových rámců:

- Pedagogické vzdělávání
- Doplnkové manažerské vzdělávání

- Doplnkové odborné vzdělávání
- Doplnkové vzdělávání výpočetní techniky
- Humanitní a evropská studia
- Jazykové vzdělávání

Pedagogické vzdělávání bude zahrnovat především kurzy moderních vzdělávacích metod a technologií ve vzdělávání. Manažerské vzdělávání se bude orientovat především na rozvoj znalostí a dovedností rozvíjejících zkušenosti pro řízení ve školství, řízení projektů, včetně projektů mezinárodních, aj. Odborné vzdělávání bude zprostředkovávat zájemcům zejména přehled o trendech v konkrétních odborných oblastech. Vzdělávání v oblasti výpočetní techniky umožní zvyšovat praktické dovednosti při práci s výpočetní technikou a též pomůže sledovat nejnovější vývoj v oblasti informačních a komunikačních technologií. Humanitní a evropská studia umožní rozvíjet širší povědomí a souvislosti různých filozofických, politických i ekonomických proudů a myšlenkových směrů, a spolu s tím poskytnou vhled do různých aspektů dnes aktuální evropské integrace. Konečně pak program jazykového vzdělávání vytvoří platformu pro zvyšování jazykové připravenosti pracovníků VUT v Brně.

Centrum vzdělávání a poradenství chce tímto programem především vytvořit koordinační platformu a mechanismy tzv. „učící se“ organizace (learning organisation) jako samoregulačního a samostimulujícího se systému sdílení poznatků a zkušeností, který bude využívat jak příslušné odbornosti na fakultách, tak bude čerpat i z vnějších zdrojů. Všechno to bude zaměřeno k jednomu cíli – ke kontinuálnímu odbornému rozvoji a vzdělávání pracovníků VUT v Brně všech kategorií.

Připravovaný program stojí před úkolem nabídnout v rámci programu interního vzdělávání formy, které překonají určité výše zmiňované záporné asociace s dřívějšími formami tohoto typu vzdělávání. Metodami výuky chceme spojit odbornost lektorů s tím, co posluchači sami již vědí a znají. Budou to kurzy „šité na míru“, co největší měrou omezující nošení „sov do Atén“, „dříví do lesa“ a „uhlí do Cardiffu“, s cílem přinést posluchačům potřebné vědomosti časově efektivněji, než kdyby se s danou látkou snažili seznámit sami. Program bude využívat různých forem výuky, od klasických přednáškových kurzů či přednášek orientovaných na rozvoj znalostí přes metody praktického

Studenti intenzivního jazykového kurzu českého jazyka při výletu na Špilberk.

výcviku specifických dovedností až po volné přednáškové a diskusní formy. Jejich společným jmenovatelem budou metody založené na respektování zkušeností účastníků, na týmovém učení a metodách stimulujících diskusi a interaktivitu. Jsou to metody známé pod názvem empirické učení (experiential learning).

Do budoucna počítá program vnitřního vzdělávání na VUT v Brně s úzkým navázáním na systém odměňování a spolu s tím i na funkční a pedagogický růst jednotlivců. V tomto smyslu bude Centrum intenzivně spolupracovat s vedením fakult a jejich personálními odděleními.

Cílem připravované koncepce programu je také to, aby byla vhodným rozvrhem zajištěna časová dostupnost nabízených kurzů a přednášek. V tomto smyslu bude časový rozvrh koncipován rozmanitým způsobem, vždy maximální měrou zohledňujícím časové možnosti jejich potenciálních účastníků z řad pracovníků VUT v Brně. Rozvrh bude využívat různých forem časového členění výuky od jednorázových přednášek v odpoledních nebo večerních hodinách přes pravidelnou odpolední nebo večerní výuku u dlouhodobějších kurzů až po formy jedno či vícedenních soustředění. Významným prvkem bude také uplatňování principů distančního vzdělávání.

Program interního vzdělávání bude zahájen již v tomto školním roce, kdy Centrum poprvé nabídne např. možnost

doplňkového pedagogického studia vedoucího k udělení diplomu evropského inženýra udělovaného International Society for Engineering Education IGIP (Internationale Gesellschaft für Ingenieurpädagogik), program humanitních kurzů a evropských studií, konkrétní jazykové kurzy pro zaměstnance a další.

Cílem celého programu je vytvořit příznivé přátelské prostředí, jaké ke vzdělávání dospělých patří. Jen tak je vzdělávání skutečným obohacováním, a nikoliv „mordováním ducha“, jak scestné a násilné pedagogické postupy nazývá Komenský. Byli bychom rádi, kdyby kurzy interního vzdělávání představovaly i v očích všech zaměstnanců VUT v Brně pestrou a lákovou nabídku, která nás všechny propojí novým poutem.

(ThMgr. Milan Klapetek

Autor je koordinátorem programu interního vzdělávání v Centru vzdělávání a poradenství
Tel.: 4114*5106, e-mail: klapetek@ro.vutbr.cz)

Centrum vzdělávání a poradenství ve spolupráci s Ústavem jazyků FAST úspěšně realizovalo intenzivní kurz českého jazyka pro zahraniční studenty

V rámci programů Evropské unie a jako příspěvek k Evropskému roku jazyků vypsala Evropská komise pro akademický rok 2001/2002 v rámci programu Socrates grant určený na podporu vzdělávání méně používaných evropských jazyků. Předmětem tohoto grantu byly intenzivní jazykové kurzy určené studentům chystajícím se v rámci programu Socrates v tomto akademickém roce studovat v některé ze zemí, pro něž byly granty určeny, mezi nimi také v České republice.

Vysoké učení technické se stalo jednou ze tří univerzit v České republice, která v rámci tohoto grantu získala prostředky na uspořádání intenzivního kurzu českého jazyka pro zahraniční studenty, jež ve školním roce 2001/2002 zahájí svoje studium na některé z českých vysokých škol. Projekt vznikl a byl koordinován zahraničním oddělením rektorátu, které získalo finanční prostředky z programu Socrates. Vlastní realizace kurzu byla zajišťována Centrem vzdělávání a poradenství ve spolupráci s katedrou jazyků Fakulty stavební VUT v Brně. Ta má ve výuce

češtiny dlouholetou tradici, a stala se proto garantem projektu po odborné stránce.

Po týdnech příprav a plánování tak v první polovině srpna do lavic na VUT v Brně mohli usednout studenti z Velké Británie, Německa, Francie a Itálie. Kromě náročného šestitýdenního studia, realizovaného ve dvou stupních pokročilosti, na ně čekal bohatý kulturní a společenský program, v jehož rámci dostali příležitost seznámit se s historií a pamětihodnostmi města Brna a jeho blízkého i vzdálenějšího okolí.

Předposlední týden v září proběhly závěrečné testy a ukončení studia s předáním vysvědčení o absolvování. Studenti sami hodnotili kurz velmi pozitivně. Oceňovali znatelný pokrok, jakého během kurzu dosáhli, a zvláště pak přátelskou atmosféru, která se mezi nimi a jejich pedagogy vytvořila. Mimoděk tak potvrdili, že tam, kde si lidé porozumí, není těžké se dorozumět.

Ráda bych vyjádřila zvláštní poděkování Ing. Bohumilu Svobodovi, CSc., a Ing. Haně Petruškové ze zahraničního oddělení, kteří stáli u zrodu projektu, a paní Mgr. Janě Filipenské za odborné vedení kurzu, stejně jako všem lektorkám Ústavu jazyků Fakulty stavební VUT v Brně za obětavost a laskavost, s jakou se zhostily svého úkolu.

(Ing. Simona Kučerová, vedoucí projektu
Centrum vzdělávání a poradenství)

SUMMARY:

The foremost goal of the programme for internal education, which is prepared at BUT, is to generate opportunities for the development of professional skills. Its concepts are shaped accordingly. The Education and Consulting Centre uses this programme to create the co-ordination platform and mechanisms of a learning organisation viewed as a self-regulating and self-stimulating system of knowledge and experience sharing. All these efforts will have a single purpose – to enable a continual professional development of BUT staff of all categories.

Centrum vzdělávání a poradenství vypisuje výběrové řízení na kurzy celoživotního vzdělávání uplatňující moderní a inovativní technologie a metody vzdělávání

Centrum vzdělávání a poradenství VUT v Brně získalo na základě svého projektu účelovou dotaci Ministerstva školství na rozvoj moderních vzdělávacích technologií a vývoj kurzů v oblasti celoživotního vzdělávání. V této souvislosti Centrum vypisuje výběrové řízení určené fakultám a součástí VUT v Brně na vývoj a pilotní realizaci kurzů celoživotního vzdělávání ve vybraných prioritních oblastech.

Konečný termín na předkládání návrhů projektů je **26. října 2001**. Maximální rozpočet jednoho projektu je 50 000 Kč. Maximální doba realizace projektu je 6 měsíců (s finančním vyúčtováním do 31. 12. 2001). Předpokládané zahájení realizace projektu je 1. listopadu 2001. Předložení výsledků projektu nejpozději do 30. 4. 2001.

Výběrové řízení má podpořit rozvoj celoživotního vzdělávání na VUT v Brně, uplatňování moderních a inovativních vzdělávacích technologií ve výuce a také rozvoj mezifakultní spolupráce a spolupráce mezi Centrem vzdělávání a poradenství a fakultami VUT v Brně.

Podmínky soutěže a příslušné formuláře byly zaslány děkanům fakult a součástí VUT v Brně spolu s průvodním dopisem rektora. V případě dotazů se zájemci o účast v soutěži mohou obracet na Centrum vzdělávání a poradenství VUT v Brně na Ing. Simonu Kučerovou, telefonní linka 5107, případně e-mail: kucerova@ro.vutbr.cz.

Kdo jsou instruktoři Brno?

Instruktoři Brno jsou vedeni jako jeden z univerzitních sportovních klubů při VUT v Brně. Sami sebe prezentují jako otevřenou skupinu převážně brněnských vysokoškoláků, kterým není jedno, jak prožijí svůj život.

Propagují aktivní životní styl, přijímají, zpracovávají a šíří nové a zajímavé informace. Prostřednictvím kurzů, které organizují, usilují o všestranný rozvoj osobnosti člověka, pomocí nejrůznějších her a silných zážitků přispívají k tréninku reálných životních situací. Vytvářejí specifickou sociální skupinu se silnými mezilidskými vztahy. Samozřejmě se u toho všeho také rádi baví. Svoje znalosti a zkušenosti chtějí zprostředkovat i jiným. Hlavní náplň činnosti instruktorů tak leží v přípravě a organizování především těchto akcí, které charakterizují jako:

Prázdninové a víkendové kurzy

Jsou především jedinečnou příležitostí. Příležitostí k vlastnímu sebepoznání a dalšímu seberozvoji. Skrze zážitky na našich kurzech poznáváme sami sebe, jací doopravdy jsme, a na základě těchto zkušeností si můžeme volit směr svého dalšího vývoje. Cílem kurzu je co nejširší rozvoj naší osobnosti a tvorba skupiny – učíme se tím, že potkáváme druhé. Kurzy jsou setkáním. Hlavním působícím prostředkem na kurzech je hra. Hra navozuje různé situace a staví nás před nejrůznější překážky, které se učíme překonávat. Velkou pomocí je zde podpora ostatních. Atmosféra a kolektiv na kurzech motivuje lidi k jejich nejlepším, často životním výkonům. Důraz je kladen na zážitek, který

Prázdninová programová akce, RUBICON, prázdniny 2000.

Vrchol Plechý, Šumava, Bohatýrská trilogie 2001.

je dále zpracováván formou zpětné vazby. Kurzy jsou naplněny hrami, sporty, diskusemi, tvořivými dílnami, relaxací, pohybem, rozjímáním. . .

Expedice

Instruktoři jsou ale také lidé, kteří se chtějí bavit i jinak než organizováním akcí s programem. A proto chodíme na vandry do přírody, jezdíme do hor, sjíždíme divoké řeky, ložíme po skalách, běháme na lyžích a kolujeme na kolech. Poznáváme tak, jak to chodí jinde. A baví nás to.

Domeček

Přes rok se pravidelně každou středu scházíme na Domečku v Brně-Starém Lískovci (Kosmonautů 4, kolem osmé hodiny večer). Na Domečku je čas věnován promítání filmů z cest našich kamarádů, diskusím, zajímavým hostům a tak podobně.

Broušení instruktorské pily

Ve školním roce 2001/2002 připravili instruktoři projekt s názvem Broušení instruktorské pily. K jeho hlavním cílům patří další vzdělávání instruktorů, ale především poskytnutí možnosti novým lidem k tomu, aby se sami stali instruktory a podíleli se na akcích, které IS připravují.

Projekt Broušení pily startuje v září 2001 a bude obsahovat množství přednášek a víkendových akcí věnovaných dramatice, psychologii, pohybu v horách apod.

Do projektu Broušení pily se může zapojit každý, komu je více než 18 let. Podrobnější informace a přehled připravovaných akcí je k dispozici na <http://sova.fbm.vutbr.cz/akce/pila>.

(Z informačních materiálů IS Brno připravil Tomáš Šetina)

SUMMARY:

Brno Instructors is the name of a university sports club registered with BUT. They present themselves as an open group of university students mostly from Brno, who do care how they live their lives. They promote active life style, accept, process, and disseminate new and interesting information. By organizing courses, they try to achieve a harmonic development of personality and, by means of various games and strong experiences, they contribute to practicing real situations in life.

Otava, Bohatýrská trilogie 2001.

Instruktoři Brno

Akce pořádané IS Brno jsou určeny pro každého, komu je více než 18 let. Kalendář připravovaných akcí, kroniky akcí, další informace o IS Brno jsou k dispozici na internetu <http://sova.fbm.vutbr.cz/>.

V rámci IS Brno fungují elektronické diskusní skupiny.

Přihlášení účastníci jsou přímo u zdroje aktuálních informací o tom, co se kde děje, a současně mohou sami přispívat či informovat o tom, co považují za důležité. Informace o tom, jak se přihlásit, jsou k dispozici na internetu: <http://sova.fbm.vutbr.cz/> (v oddíle informace).

Projekt Broušení instruktorské pily

Je určen jak pro další vzdělávání instruktorů, tak pro ty, kteří by se chtěli sami podílet na organizování akcí pořádaných IS Brno.

Informace o možnosti účasti na projektu jsou k dispozici na internetu: <http://sova.fbm.vutbr.cz/akce/pila/informace>.

Informace

Veletrh Gaudeamus představí přes padesát škol

V novém, výrazně větším a moderně vybaveném pavilonu G2 brněnského výstaviště se letos v termínu od 30. října do 2. listopadu bude konat v pořadí VIII. ročník Evropského veletrhu pomaturitního vzdělávání Gaudeamus 2001. Nabídku možností a informace o podmínkách studia po maturitě tu návštěvníkům bude prezentovat 54 vystavujících škol a 142 fakult. Ve srovnání s uplynulým ročníkem se letos představí o dvacet procent více vystavovatelů a bude zastoupeno o třicet procent více fakult. U příležitosti zahájení veletrhu Gaudeamus uspořádá VUT v Brně jako každý rok slavnostní společenský večer, který se 30. října tentokrát poprvé uskuteční v prostorách dvorany Centra VUT v Brně v Antonínské ulici.

Možnosti vzdělání budou na veletrhu nabízet rovněž jazykové školy a agentury zajišťující studium jazyků i jiných oborů v zahraničí. Veletrh Gaudeamus proběhne v areálu brněnského výstaviště jako souběh čtyř dalších mezinárodních veletrhů. Každý návštěvník veletrhu obdrží v ceně vstupného katalog vystavujících škol. Ke koupi bude také elektronický katalog veletrhu na disketě, obsahující několikanásobně větší objem informací o studijních oborech na vystavujících školách, neuvedených v tištěném katalogu.

(jih)

Dohoda o spolupráci mezi TU Vilnius a VUT v Brně

Dne 7. 9. 2001 navštívila VUT v Brně delegace Technické univerzity z Vilniusu (Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas), kterou tvořili člen korespondent litevské Akademie věd a rektor univerzity Prof. Dr. Habil. Edmundas Kazimeras Zavadskas, předseda Akademického senátu univerzity a děkan Fakulty managementu Prof. Dr. Habil. Romualdas Ginevičius.

Během návštěvy byla prodiskutována témata související s oblastmi vzdělávacího, vědecko-výzkumného a odborného působení obou vysokých škol i možnosti navázání užší vzájemné spolupráce. Rektor TU Vilnius i rektor VUT v Brně slavnostně podepsali rámcovou dohodu, kterou se otevírá cesta k uzavírání dalších, podrobněji specifikovaných dohod o spolupráci jednotlivých fakult. Podepsaná dohoda vytváří mj. podmínky pro vzájemnou kooperaci mezi fakultami, ústavy i studentskými organizacemi, umožňuje mobilitu pedagogů i studentů v oblasti vzdělávání i tvůrčí činnosti, výměny vědeckých informací, odborných publikací atd.

Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas je jednou ze dvou technických univerzit v Litevské republice. Vzdělávací i vědecko-výzkumná činnost je zajišťována osmi fakultami a jedním institutem. Na univerzitě studuje více než 9500 studentů

v bakalářských, magisterských i doktorských studijních programech. Ze 739 pedagogických pracovníků je 99 profesorů a 393 docentů. Aktivní mezinárodní spolupráce probíhá na základě dohod se 47 univerzitami z 18 evropských zemí.

Pedagogická i vědecko-výzkumná činnost fakult této univerzity je z hlediska vzdělávacího i tvůrčího působení zaměřena do odborných oblastí velmi podobných a srovnatelných s fakultami VUT v Brně.

Aktivní spolupráce odborníků z Ústavu pozemního stavitelství FAST VUT v Brně a TU Vilnius, založená na osobních kontaktech, probíhá úspěšně a k oboustranné spokojenosti již více než 15 roků.

Pro pedagogy i pro studenty VUT v Brně se podepsáním oficiální dohody otevírá možnost vytvoření příznivého pracovního prostředí a plodné spolupráce s další zahraniční univerzitou. V současnosti má VUT v Brně, ať už jako celek nebo jeho jednotlivé fakulty, uzavřeno přes čtyřicet smluv s univerzitami či vysokými technickými školami. V říjnu je pak naplánováno podepsání smlouvy s VUT v Brně a TU Wien.

(Doc. Ing. Ladislav Štěpánek, CSc.)

Veřejné slyšení Senátu podruhé o vysokých školách

Cílem veřejného slyšení Senátu Parlamentu České republiky, které se konalo 19. září 2001 v Praze, bylo především otevření diskuse na téma směřování a význam vysokých škol a vysokoškolského vzdělávání v české společnosti třetího tisíciletí s odrazem v legislativně-právní oblasti. Projednávány otázky slyšení, jež se uskutečnilo v jednacím sále Valdštejnského paláce, byly rozděleny do třech okruhů – Vysoké školy a věda, Financování vysokých škol a Možnosti zvyšování počtu studentů.

V průběhu veřejného slyšení s vlastním příspěvkem vystoupilo dvacet oslovených představitelů vlády, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, České konference rektorů, Rady vysokých škol, Akademie věd České republiky, Akreditační komise, Grantové agentury České republiky, Ústavu výzkumu a rozvoje školství a nechyběli ani zástupci sociologických a lékařských komunit. Přítomni byli rovněž členové Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny, představitelé Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu i další senátoři. Jako hosté se jednání

účastnili také rektori ostatních vysokých škol, zástupci studentů a mnozí další, kteří se zájmem sledovali celodenní průběh slyšení. Někteří z nich se rovněž představili svými příspěvky.

Vysokým školám bylo věnováno veřejné slyšení už letos v červnu, které se zaměřilo na problematiku pedagogických fakult a bylo vůbec prvním svého druhu v České republice. Účastníci slyšení, a to jak zástupci politické sféry, tak představitelé vysokých škol, se shodují na prospěšnosti této akce. „Obě strany se tu v klidu poznávají, vzájemně informují, a mohou tak problematiku vysokého školství posouvat žádoucím směrem,“ zhodnotila veřejná slyšení Doc. Ing. Eva Münsterová, CSc., místopředsdkyně Rady vysokých škol a předsdkyně komory akademických pracovníků AS VUT v Brně.

Přepis stenografického záznamu z jednání druhého veřejného slyšení lze najít na internetové adrese <http://www.senat.cz/dokumenty/verslys/vs002a.doc>. Příspěvky v celém jejich znění pak shrne připravovaný sborník.

(jih)

Usnesení mimořádného zasedání České konference rektorů ze dne 11. 9. 2001

1. V návaznosti na stanovisko předsednictva ze dne 13. 8. 2001, s kterým se plénum plně ztotožňuje, ČKR důrazně požaduje, aby v duchu svého programového prohlášení našla vláda reálné možnosti navýšení rozpočtu vysokých škol pro rok 2002 nejméně na úrovni slíbených 2 miliard Kč, i když reálné potřeby vysokých škol jsou značně vyšší.

Považujeme za nezbytné, aby se rozpočet veřejných vysokých škol vyvíjel v nejbližších letech směrem k průměrné hodnotě podílu HDP v zemích OECD na úrovni 1,7 %.

V případě, že cesty k požadovanému navýšení rozpočtu veřejných vysokých škol pro rok 2002 nebudou nalezeny, ČKR s plnou vážností upozorňuje na reálné nebez-

pečí krize či kolapsu vysokého školství při plnění jeho základních funkcí a dává ke zvážení demisi odpovědného ministra.

Vzhledem k vyčerpání možností jednání na úrovni MŠMT pověřuje ČKR předsednictvo jednáním s premiérem.

2. ČKR nepovažuje za účelné měnit § 108 zákon č. 111, který upravuje udělování vědecké hodnosti DrSc. Domnívá se, že je vhodné nalézt jiné právní nástroje, aby v zákoně lhůtě zahájená řízení bylo možno řádně ukončit.

V Praze 11. 9. 2001

Role univerzit v informační společnosti popáté – RUFIS 2001

Pátá konference RUFIS – Role of Universities in the Future Information Society – se uskutečnila ve dnech 5. a 6. září 2001 v Plzni. Pořadatelem byla Západočeská univerzita ve spolupráci s MŠMT. Akce byla zajímavá a přínosná z několika důvodů.

Prvním důvodem je skutečnost, že v současném dynamickém rozvoji je pět let dlouhá doba, a proto byla diskutována otázka, zda je ještě oprávněné hovořit o budoucí informační společnosti, když informační společnost již není jen vizí v budoucnosti. Informační společnost se však musí rozvíjet a univerzity vzhledem k tradici v této oblasti a odpovědnosti mají povinnost být v čele a budoucnost trvale předjímat a připravovat.

Druhým důvodem byla nová struktura konference. Program byl rozdělen do čtyř bloků:

- I. Státní informační politika a služby síťové infrastruktury
- II. Informační systémy na vysokých školách
- III. Vzdělávání a informační technologie

IV. Knihovny v informační společnosti

V každém bloku bylo předneseno několik vyžádaných přednášek. Po nich následovala panelová diskuse za účasti všech přednášejících, dalších účastníků a pléna. Poprvé byl zařazen blok IV. Bylo také možné prezentovat postery. V připraveném sborníku byly publikovány vyzvané příspěvky a bylo vydáno CD.

Tato forma se ukázala jako velmi efektivní a přednášky i panelové diskuse přinesly celou řadu informací, názorů, poznatků, inspirací i vážných otázek k zamyšlení.

Konferenci uzavřel děkan fakulty Aplikovaných věd ZČU, Doc. RNDr. František Ježek, CSc., shrnutím zásadních názorů a stanovisek. Nejsou to závěry pro rozesílání různým orgánům. Je to paměť této konference určená účastníkům a jejich univerzitám k tomu, aby si svoji roli v informační společnosti nejen uvědomovali, ale odpovědně ji naplňovali.

(Prof. Ing. Emanuel Ondráček, CSc.)

Pozvání na prezentaci učebnice

Studenti a učitelé Vysokého učení technického v Brně, zájemci o vysokoškolské studium s hlubším zájmem o fyziku, studenti přírodovědných oborů na vysokých školách, učitelé a budoucí učitelé fyziky a také všichni, kteří chcete přitažlivou a přístupnou formou objevit svět fyziky, zveme vás na prezentaci prvního českého vydání učebnice FYZIKA autorů D. Hallidaye, R. Resnicka a J. Walkera. Jde o překlad osvědčené a moderně zpracované učebnice obecné fyziky „Fundamentals of Physics (5th ed. Extended)“, John Wiley & Sons, Inc.

Prezentace se uskuteční ve středu 24. října 2001 v 14.30 hod. v areálu VUT v Brně Pod Palackého vrchem, v Aule Q, na ulici Technická 2. Knihu uvede a o „Úloze přesnosti měření při astronomických objevech“ promluví RNDr. Jiří Grygar, CSc.

Učebnici vydalo Vysoké učení technické v Brně – nakladatelství VUTIUM ve spolupráci s nakladatelstvím PROMETHEUS, Praha. Učebnice vyšla v USA poprvé v roce 1960, nejnovější 6. vydání je z roku 2001. Stala se jednou z nejužívanějších učebnic úvodních kurzů nejen v USA, ale i v jiných zemích; nejspíše díky přiměřenosti výkladu, tak důležitou na začátku studia, a množstvím vskutku dobrých příkladů.

Text učebnice je dobře srozumitelný a umožňuje pochopení jevů a zákonitostí. Výklad motivuje ke studiu každé partie, je uvedena i řada praktických aplikací odrážejících současný stav poznání a technologií.

Studentům VUT v Brně bude poskytnuta zvláštní sleva pouze při nákupu v prodejně studijní literatury, budova FEI, Technická 8, 2. nadzemní podlaží, č. dveří 215.

Profesní příprava na Ústavu jazyků FEI

Nedávno jsme naši akademickou obec informovali o konání semináře, věnovaného jazykové politice na vysokých školách nefilologického zaměření, který uspořádal letos v červnu Ústav jazyků FEI. Kolegové z jazykových kateder celé republiky zde potvrdili to, co náš ústav prosazuje již od roku 1990: postupně stále větší zaměření výuky na profesní odborný jazyk a na akademický jazyk jako zcela specifické žánry na rozdíl od jazyka obecného, který se vyučuje běžně.

Výuka profesního jazyka však vyžaduje hluboké teoretické zázemí, a to nejen v metodice, které jsme se věnovali v rámci projektů Britské rady, ale zejména v lingvistice. Proto jsme usilovali o to, aby někteří učitelé Ústavu jazyků FEI studovali dále a teoreticky se vzdělávali v doktorském studiu. Situace v postgraduálním studiu v oboru anglický jazyk je však velmi nepříznivá, neboť chybí školitelé. Projevuje se zde čtyřicet let diskriminace anglistiky a amerikanistiky jako oboru, jehož programem byl jazyk jinak ideově zaměřených národů a států. V důsledku toho je velmi obtížné obstát v konkurenci a být přijat do doktorského studia na tomto oboru. Na našem ústavu studují tři odborné asistentky a témata jejich disertačních prací budou využita při další specializaci naší výuky na profesní jazyk. Je totiž zcela zřejmé, že kvalitní znalost profesního a akademického jazyka je pro naše absolventy faktorem, který rozšiřuje jejich možnosti při získání dobrého zaměstnání a zhodnocuje jejich oborovou kvalifikaci. Znalost cizího jazyka jim umožňuje studovat cizojazyčné učebnice a je klíčem k veškerým informacím.

Disertační práce pracovníků Ústavu jazyků FEI se zabývají:

PhDr. Milena Krhutová: **„The Language of Electrical Engineering and Computer Science as a Special Province“**, katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, obor anglický jazyk.

Mgr. Jana Matoušková: **„Lexical and Stylistic Features of Czech and English Texts“**, katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta MU, obor anglický jazyk.

PhDr. Ludmila Neuwirthová: **„Akontabilita profesního jazykového vzdělání využívající cílového standardu zařazeného do evropského referenčního rámce“**, katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta MU, obor pedagogika.

Summary:

(p. 11)

Among the construction workers who build a new lecture hall at the BUT Faculty of Electrical Engineering in the former cadet school in Božetěchova street in Královo Pole, one can also find architects. They are here to do preserving architectural research work. The reason is that it was expected that the construction might put in danger some valuable monuments, which must be preserved and documented. Apart from the Middle Ages, the research has also revealed prehistoric settlement in this place.

(p. 13)

It is now the seventh consecutive year that a team of experts has been examining the Charles Bridge in Prague as part of a grant assignment to provide a description of the bridge for its planned reconstruction. The exacting requirements of the assignment have brought together experts from various fields of science. Specialists from BUT and Masaryk University in Brno have been active members of this team almost from the very beginning. The „Brno part“ of the team is mostly engaged in studying the physically mechanical, chemical and petrographic properties of building materials performing their detailed microscopic analysis.

(p. 15)

The third seminar of Small and Medium Enterprises took place at the BUT Centre on Wednesday 19th September 2001. The meeting was attended by people from CzechInvest, EU experts and representatives of other companies. The next seminar will be held on 4th October 2001. Its aim is to promote those companies that are supplying goods to large multinational trusts. At each seminar a large multinational company is present to define the terms and conditions of co-operation with small Czech enterprises. This provides a first opportunity to enter into direct contact with multinational companies.

(p. 20)

VUTIU Press is about to issue a book entitled: „Thoughts at the Turn of the Millennium“, which will bring reflections and meditations on the 20th and 21st centuries by prominent personalities with close relationship to BUT with photographs by Libor Teplý. Victor Miroslav Fic (1922), a Czech-Canadian political scientist and orientalist is one of the contributing authors. In 2000, he visited BUT and lectured on the occasion of the publication of his book „New World Order. Globalisation or Conflict of Civilisations?“ (VUTIU Press, 98 pages). He expounds his vision of the future development of society in a meditation, which, due to its urgency, we would like to release even before the book is published.

VOX IUVENALIS VUT v Brně v akademickém roce 2001/2002

Na konci září se na další roční spolupráci dohodli na společné schůzce rektor VUT v Brně Jan Vrbka a sbormistr pěveckého sboru VOX IUVENALIS Jan Ocetek.

V loňském akademickém roce jsme sbor slyšeli ve dvoraně Centra VUT v Brně třikrát. Vánoční koncert měl jedinečnou atmosféru, danou mimo jiné i poněkud netradičním repertoárem. V březnu nám členové VOX IUVENALIS předvedli své umění na Slavnostním koncertu z děl Bohuslava Martinů. „Vážně nevážným“ koncertem se sbor rozloučil s akademickým rokem a s námi všemi, kteří si oblíbili jeho svěží, dynamickou atmosféru při každém jejich představení.

VOX IUVENALIS však zpíval na mnoha místech mimo VUT v Brně i mimo Brno. V lednu se například zúčastnili jedné z nejvýznamnějších kulturních akcí roku 2001 v Praze. Pod záštitou prezidenta Václava Havla se ve Španělském sále Pražského hradu uskutečnil Benefiční koncert ve prospěch fondu Nadace Kapka naděje. Společně s Kühnovým smíšeným sborem a Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu se podíleli na provedení oratoria Jana Hanuše – Zpěv naděje. Na Velikonoční pátek nás sbormistr Jan Ocetek pozval do brněnské katedrály, kde v rámci Velikonočního festivalu sbor přednesl část cyklu Noční bdění Sergeje Rachmaninova.

Ještě uvedu jeden z dalších úspěchů – v prosinci 2000 v rámci festivalu Pražské dny sborového zpěvu získali druhé místo ve sborové soutěži v absolutním pojetí, cenu za nejlepší provedení povinné skladby a sbormistr Jan Ocetek cenu za nejlepší dirigentský výkon.

Pěvecký sbor VOX IUVENALIS VUT v Brně, jak vyjádřil sbormistr Jan Ocetek na zářijovém setkání s rektorem VUT v Brně Janem Vrbkou, si velmi váží toho, že nad ním VUT převzala záštitu. Myslím si, že nejen uvedené úspěchy (uvedla jsem jen jejich část), ale i kvalita a atmosféra koncertů tohoto sboru nás už za minulý rok spolupráce přesvědčila o tom, že i my jsme se vzájemnou spoluprací spokojeni. Že si tedy i my vážíme toho, že VOX IUVENALIS reprezentuje VUT v Brně v České republice, ale i v zahraničí.

(Jitka Vanýsková)

Upozornění:

VOX IUVENALIS VUT v Brně hledá další členy souboru. Máte-li chuť s nimi zpívat, přijďte na zkoušku sboru vždy v pondělí a středu od 18 do 21 hod. do Gymnazia na Vídeňské ulici č. 47.

Produkty a služby Komerční banky

Současná nabídka produktů a služeb Komerční banky je rozsáhlá a rozmanitá v souladu s potřebami obyvatel, firem, měst, obcí a dalších subjektů, tedy i vysokých škol.

Konkrétní představy, co vlastně produkty a služby Komerční banky představují, mohou být značně rozdílné. Pod produktem si lze představit například určitý druh účtu, platební karty a pod pojmem služba třeba realizaci bezhotovostních plateb, placení platební kartou u prodejce či vyzvednutí peněžní hotovosti z bankomatu. Kromě standardní nabídky jednotlivých produktů a služeb nabízí Komerční banka klientům i neklentům najednou několik produktů a služeb, tzv. balíčků, z kterého si může zájemce vybrat právě ty produkty a služby, které potřebuje v souvislosti se svou činností. Rozsah vybraných produktů a služeb v konečné podobě odpovídá potřebě klienta, stručně a obrazně řečeno: je ušit přímo na míru. Balíček produktů a služeb obsahuje vždy dvě části. První část balíčku lze označit jako nezbytně nutnou (obligatorní) pro využití balíčku a druhou část jako variabilní volitelnou (fakultativní) dle požadavku uživatele balíčku. Klienti Komerční banky používající balíčky mají nejen služby dle svých potřeb, ale mohou i ušetřit. Poplatky za používání jednotlivých produktů a služeb mohou být vyšší než poplatek za používání balíčku, který obsahuje stejný rozsah produktů a služeb.

V současné době Komerční banka nabízí pro potřeby vysokých škol jako právnických osob balíček produktů a služeb **Akademium** a finanční balíček služeb pro studenty **Gaudeamus**. Gaudeamus obsahuje konto a úvěr Gaudeamus, které jsou speciálně připraveny pro studenty.

Konto Gaudeamus slouží k pravidelnému i nepravidelnému ukládání úspor, k realizaci hotovostních a bezhotovostních plateb nesouvisejících s podnikáním.

Výhody použití konta:

- **Zdarma** získáte **mezinárodní elektronickou platební Styl kartu Maestro**
- Konto Gaudeamus je úročeno **vyšší úrokovou sazbou**
- Účet si můžete založit **bez počátečního vkladu**
- Po 3 měsících vedení účtu si můžete požádat o **nezajištěný debet ve výši 5 000 Kč**
- Součástí konta Gaudeamus je **Expresní linka KB zdarma** po celou dobu vedení účtu
- Možnost zadávání plateb SIPO
- Možnost placení poplatků za služby TELECOM
- Zadávání stálých plateb nebo provedení jednotlivých a hromadných příkazů k úhradě
- **Každoročně** je na konto připisována **úroková prémie**, jejíž výše po zdanění činí 333 Kč

Konto Gaudeamus je určeno fyzickým osobám, občanům s trvalým pobytem na území České republiky ve věku od 18 do 26 let, kteří jsou studenty řádného nebo kombinovaného studia na střední škole (studium zakončené maturitní zkouškou), vyšší odborné škole, konzervatoři, vysoké škole a studenty postgraduálního studia na vysoké škole v ČR.

Úvěr Gaudeamus je **neúčelový úvěr pro studenty vysokých škol a vyšších odborných škol v ČR**, pouze pro prezenční studium, a je zajištěný ručitelským prohlášením fyzické osoby. **Minimální výše** úvěru je stanovena částkou 30 000 Kč, **maximální výše** úvěru je limitována částkou 150 000 Kč.

Výhody použití úvěru Gaudeamus

- snadné získání finančních prostředků, a to nejen ke studiu – úvěr je neúčelový
- splácení po dobu studia pouze úroků z vyčerpané částky úvěru
- odložení splácení úvěru (pokud student nezíská bezprostředně po ukončení studia VŠ zaměstnání, absolvuje povinnou vojenskou docházku apod.)

Bližší informace o produktech a službách lze získat přímo na obchodních místech Komerční banky v Brně, která jsou umístěna ve středu města na náměstí Svobody 21, Kobližné 3, Kopečné ulici 10, v městské části Brno-Černá Pole na Merhautově ulici 1 a v městské části Brno-Královo Pole na Mojmirově náměstí 22. Dále ve městech Ivančice, Kuřim, Rosice, Tišnov a Židlochovice.

0800 11 10 55

www.kb.cz

Svět se mění a my s ním

